

Cena
1,20 eiro
Nr. 79
(11 712)

Piektdiena, 2021. gada 8. oktobris

Medicinā ārkārtas situācija, slimnīcu apmeklēt nedrīkst

Vakar valstī izsludinātā ārkārtas situācija medicīnā nozīmē visu līmeņu ārstniecības iestādēm mobilizēties un atbilstoši resursiem nodrošināt veselības aprūpi lielākam skaitam pacientu, komentē Kuldīgas slimnīcas valdes priekšsēdis Agris Rozenfelds.

Kuldīgā paredzēts stacionēt tos, kuru akūtās veselības problēmas nav saistītas ar Covid-19, kā arī iespēju robežās nodrošināt no citiem stacionāriem pārvesto neinfekciozo Covid-19 pacientu aprūpi. Slimnīcai tas nozīmē paaugstinātu gatavību strādāt virsstundas intensīvākā režīmā. Ja kāds no personāla saslimst

un daļai noteikts kontaktpersonu statuss, tad iestādes darbība sarūk. Pašlaik Kuldīgas slimnīcā ir slēgta puse no iekšējās slimību nodaļas, hronisku pacientu aprūpe notiek tikai Aizputes filiālē. Pacientu aizsardzībai visā slimnīcā noteikts pilnīgs apmeklējumu aizliegums. Līdz šim slimnīcas novietojuma un savlaicīgas personāla vakcinācijas dēļ pārslodze bijusi tikai dažās struktūrvienībās. Diemžēl atsevišķiem darbiniekiem slodze jau tagad ir ļoti liela. Tas rada bažas, ka pat viena cilvēka izkrišana no aprūpes var slimnīcas darbu apdraudēt, uzsver A.Rozenfelds.

Ja būs ārkārtas stāvokļa lēmumi vai rīkojumi no Veselības ministrijas, jābūt gataviem resursus pārorientēt un mobilizēt. Paredzams, ka plānveida operācijas var ierobežot vai aizliegt, ja gultas vajadzēs pārprofilēt. Ja lielās slimnīcās pārpildīsies, Kuldīga var piedzīvot arī akūtu Covid-19 pacientu uzņemšanu un ārstniecības personu pārkvalifikāciju. A.Rozenfelds: „Aicinām pret mediķu norādēm izturēties ar izpratni. Apzinoties stāvokļa nopietnību, nevaram dot nekādus solījumus un izteikt ilgtermiņa prognozes.”

Laiks, kad jāsaudzē laši

Trešdien Valsts vides dienesta (VVD) inspektori un Skrundas novada pašvaldības policija Ventā rīkoja pirmo rudens reidu, jo no 1. oktobra sākas lašu nārsts. Šajā reizē – bez pārkāpumiem.

Skrundas novada pašvaldības policijas inspektors Aleksandrs Demčenko, Valsts vides dienesta Kurzemes pārvaldes zvejas kontroles daļas vadītājs Ruslans Pečulis un galvenais inspektors Jānis Sprugevics devušies reidā.

Ar laivu tika apskatīts upes posms no Nīgrandes līdz Raņķiem, lūkojot vai pie un uz upes nav maksšķerņieku, kuri ar mākslīgo ēsmu mēģina tikt pie aizliegtā loma. VVD atgādina, ka no 1. oktobra sācies lašu un taimiņu ieguves liegums, kas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē ilgs līdz 15. novembrim, bet iekšējos ūdeņos – līdz 31. decembrim. Lašveidīgo ieguve

šajā laikā aizliegta visā Ventas baseinā. Administratīvais sods par maksšķerēšanas pārkāpumu var sasniegt 350 eiro, par rūpnieciskās zvejas pārkāpumu – 700 eiro fiziskai personai, 4300 eiro juridiskai. Ja konstatēts būtisks kaitējums, draud kriminālatbildība. Papildus administratīvajam sodam jāsedz arī zivju resursiem nodarītie zaudējumi. Par vienu nelikumīgi noķertu lasi vai taimiņu

zaudējumi ir 715 eiro, ja tas iegūts maksšķerējot jūrā un iekšējos ūdeņos, kā arī nelikumīgā zvejā ar rūpnieciskās zvejas rīkiem iekšējos ūdeņos, bet 429 eiro, ja iegūts rūpnieciskajā zvejā jūrā. Dabīgā nārsta upju grīvās notiek saskaņota lašu un taimiņu vaislinieku ieguve, kurā atsevišķi zvejnieki institūtam *Bior* vāc materiālu zivaudzētavām atražošanai.

Alberta Dintera teksts un foto

Lācis var atnākt

Arvien biežāk Latvijā manīta lāču klātbūtne – pēc Valsts meža dienesta (VMD) ziņām lielais, plēsīgais un vienlaikus aizsargājamais dzīvnieks pārsvarā kļūst Ziemeļvidzemē, taču var nonākt arī līdz Kurzemei.

Desmit gados ziņojumi par sastaptajiem lāčiem arvien pieaug. Pēc informācijas vietnē www.latvijasdaba.lv savulaik lāči pie mums bija izplatīti suga. Pagājušā gadsimta 20. gadu sākumā, mežus izcērtot, tie iznīka. Ja arī kāds ieradās zonā, kur satiekas Latvijas, Igaunijas un Krievijas robeža, tad pirmās brīvvalsts laikā tas ātri vien nošauts.

Kopš 70. gadiem šie dzīvnieki Latvijā atkal sastopami regulāri. Populācijas izplatību dienvidu virzienā veicinājusi Igaunija. Kopš 1977. gada suga ierakstīta Latvijas Sarkanajā grāmatā, kopš 1980. gada – Eiropas Padomes Biotopu direktīvā. Eksperti lēš, ka mūsu valstī uzturas vairāk nekā 20 pārstāvju. Tādējādi lāči var uzskatīt par pastāvīgu un nebūt ne retu faunas iemītnieku valsts lielākajā daļā, izņemot Kurzemes piejūru un vietas, kurās ir daudz lauksaimniecības zemes. Tomēr lāču skaits ir svārstīgs, un izplatību noteikt nav iespējams, jo lieliem dzīvniekiem

raksturīgs zems apdzīvotības blīvums. Viena tēviņa iecirknis ir no 130 līdz pat 5500 km², mātiņai – līdz 345 km² (Latvijas platība ir nepilni 64 600 km²).

Kurzemē šogad maijā videoierakstā lācis fiksēts Liepājas pusē. Otaņķu mežā dubļainā stīgā bijušas labi saskatāmas pēdas. Nav ziņu, kur tas devies pēc tam. Dienvidkurzemes virsmežzinis Indulis Sarma piebilst, ka mūsu mežos ik pa laikam manāmas netiešas pazīmes par iespējamu lāča viesošanos. Oficiālu ziņu VMD nav.

Daina Tafelberga

Dizaina studenti no dažādām valstīm

Meklējiet iekšlapās!

Kā satiksmes ministrs Tālis Linkaits Kuldīgā aplūkoja SIA Latvijas sabiedriskais autobuss jaunus autobusus.

→ 4. lpp.

Kas vēl jāpaveic dārzā. Konsultē Ārija Rudlapa.

→ 16. lpp.

Pirms intervijas ar Kuldīgas novada domes priekšsēdes vietnieku **ARTI ROBERTU** (Kuldīgas novadam) par darbu pēc pašvaldību reformas **Kurzemnieks** aicina iedzīvotājus **līdz 12. oktobra 12.00** savus jautājumus iesūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, Kurzemnieka feisbuka lapā vai mesendžerī, iemest redakcijas durvju kastītē vai uzdot pa tālr. 63350567 (no 10.00 līdz 12.00).

Otrdien, 12. oktobrī:

- K.F.Amendas jubileja.
- Vecčaudis un darbošanās.
- Nīkrāces jaunumi.
- Uzņēmēji Nansija Linde un Kaspars Bergmanis.
- Mediķi mudina potēties.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Ieraudzīt savu pilsētu no jauna

Alberts Dinters

Jā, tā var raksturot manas izjūtas, diendienā redzot, kā Kuldīga pārvēršas un cik skaista tā kļūst rudenī. Atziņš, ka tad, kad dzīvoju Rīgā, mums ar ģimeni vairāk bija izbraucieni uz izslavēto Siguldu, uz kuru katru rudenī plūst cilvēku straumes, bet aplūkot dzimto pilsētu iznāca reti.

„Vai mēs katrs sev un citiem varētu parādīt to, ko savā dzīvesvietā esam ieraudzījuši no jauna?”

Venta, sarkandzeltentelītie koki tās krastos kopā ar veco ķieģeļu tiltu, krāsaino lapu vītenī. Kādam varētu šķist: „Kas tur liels? Tā taču ir katru gadu.” Bet vai tiešām spējam novērtēt to, kādā pilsētā dzīvojam? Jā, paši smejam, ka dzīvojam pastkartītē, bet lai! Jā, novadā ir vietas, kas brēktiņ brēc pēc kārtīga saimnieka rokas un slotas, bet es gribētu ticēt, ka tās savu kārtu sagaidīs. Sauciet mani par ideālistu,

bet man tā šķiet.

Jā, atgriezoties pie pilsētas rudenī – šķiet, ka nav nekā labāka, kā izbaudīt nesteidzīgas pastaigas, pavērot tās dimensijas, kuras ikdienā neredzam. Paceļot acis uz augšu, nolaižot lejup un ieraugot daudz jauna. Būsim godīgi un atbildēsim katrs sev: „Cik bieži mēs tā darām? Cik bieži iejūtamies tūristu lomā un gluži kā viņi nesteidzīgi pastaigājam pa pilsētu, lūkojoties uz to?” Jā, tas jāiemācās. Jā, tam vajadzīgs laiks, bet vismaz man tas palīdz atslēgties no ikdienas steigas, apkārt valdošajām negācijām, pandēmijas un tā tālāk. Citādi liekas, ka Kuldīgas šarmu izbauda tikai iebraucēji. Ļoti ceru, ka mans priekšstats ir maldīgs.

Varbūt vajadzētu ik pa brīdim Kuldīgas iedzīvotājiem uzrīkot jauku brīvdienas akciju, kuras dalībnieki izietu pa pilsētu un pēc tam savā sociālo tīklu kontā ieliktu foto ar to, ko katrs ieraudzījis no jauna, ko pirms tam nav pamatījis, bet kas visu laiku pilsētā ir bijis. Un atzīmētu to ar mirklībirku #ieraudzītojauna. Ko jūs sakāt? Es būtu tikai par. Divas reizes mēnesī brīvdienās parādīt citiem savu atradumu ne tikai Kuldīgā, bet arī Skrundā, Alsungā un citur, jo galu galā mums jālepojas ar visu novadu, ne tikai centru. Centrs bez apkaimes nav nekas cits kā plīks centrs. Pamēģinām?

MANUPRĀT

Nekā personiska

Intervijās saviem stāstu varoņiem mēdzu pajautāt, ko viņi saprot ar vārdu *personība*. Tāpat vien, bez nekā personiska. Jo personības definīciju ir daudz – izrādās, psihologi, filozofi, kriminologi un zinātnieki daudz strādājuši, bet līdz vienprātībai šajā jautājumā nav tikuši. Un tā arī sabiedrībai ir pamats strīdam, kas vairāk atbilst personībai: estrādes zvaigzne, kas ar producentu gādību kļuvusi slavēta, nodziedot vienu pasaulslaveno hitu, vai godīga sieviete, kas visu mūžu ar baltu lakatiņu galvā cītīgi un skaisti darījusi vienkāršus lauku darbus. Kad viens mans radnieks apprecēja ārsti, viņa mamma lielījās: nu beidzot dzimtā ienākusi personība! Kaut bija vairāki skolotāji, lielāki un mazāki priekšnieki privātuzņēmumos un valsts iestādēs, pat viens prokurors. Pēc normatīvajiem aktiem mums ne labus, ne sliktus darbus nedara cilvēki – tos dara fiziskas personas. Izrādās, ka visas fiziskās personas var būt personības, ja reiz, teju cietumā sēžot, var vadīt pašvaldības, lielus valsts uzņēmumus. Jā, cik cilvēku, tik viedokļu. Un personību arī.

Daina Tāfelberga

TRĪS PAR VIENU

Kā cenu kāpumu izjūt piena nozare?

1. Prognozēt nevar, bet vēl pieaugs

Jānis Šolks, Latvijas Piensaimnieku centrālās savienības valdes priekšsēdis:

– Cenu pieaugums ir novilkts līdz pēdējam, jo mēs jau ilgstoši strādājām ar zaudējumiem. Viss sakritis vienā laikā: nodokļu reforma, darbaspēka trūkums, pastiprinātas prasības pārtikas ražošanā, energoresursu, izejmateriālu un cits sadārdzinājums. Bet kompensāciju tam pretī nav. Ražotājiem, tai skaitā piena pārstrādātājiem, nekas cits neatliek, kā paaugstināt cenas. Un tad nāk nākamais – vienošanās ar tirgotājiem, kuri ir diezgan piesardzīgi.

Jāatzīst, ka tas cenu pieaugums,

ko redzam veikalā, faktiski nesedz ražošanas izmaksu kāpumu. Piena iepirkuma cena, lai arī lēnām, kāpj. Būs atkal jāpaaugstina darba algas. Tāpēc šodien nevar apgalvot, ka šis ir pēdējais cenu pieaugums. Visticamāk, augs vēl. Saprotams, ka mūžīgi jau nevar – kaut kad jāapstājas un jāstabilizējas.

Negribu līst cita dārziņā, taču man šķiet, ka tirgotājiem operēt ar cenu ir vieglāk: cilvēki vienmēr gribēs ēst un pārtika būs vajadzīga. Kaut kāda daļa varbūt sāks ražot pati. Es gan nedomā-

ju, ka atgriezīsies mazās saimniecības ar divām trim gotiņām pašu un kaimiņu uzturam, jo tas vairs nav rentabli. Lielais tirgotājs, skatoties pēc situācijas, var cenu paaugstināt vai arī uztaisīt atlaides. Nav noslēpums, ka ļoti daudz tiek pārdots akcijās, bet, kad to nav, izpērk būtiski mazāk.

Visas pazīmes rāda, ka vismaz līdz jaunajam gadam cenas kāps. Par stāšanos vēl pārāgri runāt, jo esam tikai ieskriešanās laikā. Kādā brīdī cenas tomēr būs jālīdzsvaro, un dažās pozīcijās var iestāties arī kritums.

2. Vietējā tirgū ir rosība

Jānis Brantevics, Turlavas zemnieku saimniecības Kalna Mikas īpašnieks:

– Beidzot parādījusies piegādātāju un pārstrādātāju interese par Latvijā iegūto svaigpienu. Uzņēmēji zvana, aicina apskatīt uzņēmumus, lai slēgtu jaunus līgumus. Ar oktobri pie iepirkuma cenas pielikts cents par litru. Tas gan nav daudz, un maksa ne tuvu nav tā, kāda bija 2014. gadā. Pieaugums nav tik skaidri vērtējams skaitļos, jo maksa atšķiras atkarībā no piena daudzuma un kvalitātes. Visu vasaru iepirkuma cena mums bija nemainīga, un būtisku cēlumu grūti prognozēt – ir tikai cerības, ka novērtēs vairāk, ja reiz vietējā tirgū sākusies rosība

un interese par pienu kā izejvielu parādījusies lielāka.

Arī mēs izjūtam izmaksu sadārdzinājumu. Algas palielinām katru gadu, tagad strauji pieaug energoresursu cena, dārgāka kļūst lopbarība, minerālmēsli. Mēs fermā ieviešam robotizāciju, kurā tāds izmaksu pieaugums būvniecībā nebija paredzēts. Piena litra pašizmaksa vēl pirms kāda laika bija 28 centi, tagad – jau virs 30 centiem. Mēs to robu varam kompensēt ar graudiem, kuriem cena ļoti laba. Labi, ka saimniecībā ir otra nozare, no kuras ienākumiem var ko atlicināt zaudējumu kom-

pensēšanai. Mums ganāmpulkā ir arī ataudzējamās teles, un grūtos laikos, kad pienam cena nav pietiekama, pārdodam tās eksportā.

Tā vienmēr bijis un ir, ka tirdzniecības ķēdes ar paaugstināšanu pārspīlē. Ir kāpumi un kritumi, lielāks pieprasījums un mazāks. Lauksaimnieki pienu dod ik dienu – nevar uz brīdi, kad cena neizdevīga, pārtraukt slaukt un uzturēt ganāmpulku. Joprojām varam tikai sapņot, ka kādreiz valdība vai Eiropas Savienība noteiks minimālo iepirkuma cenu. Tad vairs nevarēs tā spekulēt.

3. Cer, ka ēdinātājus neaizslēgs

Gundars Sisenis, Kazdangas piena pārstrādes uzņēmuma Elpa valdes priekšsēdis:

– Visās jomās, sākot ar piena iepirkumu, pārstrādātājiem izmaksas ir augušas ievērojami. Tad vēl ir Covid-19 ietekme, kavējas Latvijā neražotu izejmateriālu, piemēram, iepakojuma, piegāde. Nevienam ražotājam šis nav labvēlīgs laiks. Mēs galvenokārt orientējamies uz iekšējo tirgu, ēdinātājiem, skolām, bērnudārziem. Ja šīs jomas aizies mājās, mums trieciens

būs ārkārtīgi liels. Ceram, ka valdība tomēr tā nelems.

Jāņem vērā, ka mums ir svaiga, ekoloģiska produkcija, kurai īss realizācijas termiņš, – nevaram neko turēt uzkrājumos. Mūs ietekmē straujais cenu kāpums, tāpat nestabilitāte – tagad uz priekšu plānot nevar. Meklējam jebkādu iespēju kompensēt, ieviest kaut ko jaunu, bet it visur jau ir konkurence.

Ja valsts pieņem ierobežojumus un ražotājs nonāk *force majeure** situācijā, tad jābūt kompensācijai. Un tādai, kas neuzliek gandrīz neizpildāmu birokrātisko slogu, lai šo situāciju pierādītu. Bet, kā valdības rīcība mūsu ražošanu ietekmēs, kā ierobežojumi atsauksies uz pasūtījumiem, vēl nevar pateikt.

* Nepārvarama vara

Daina Tāfelberga

PABĒDA

Nezina, kur ir tualete

Kurzemnieks saņēmis kādas kuldīdznieces bēdu stāstu.

„Nedēļas laikā jau četras reizes esmu redzējis, kā Pārventas parkā, kas ir blakus Krasta ielas stāvlaukumam, tur, kur tie biežākie krūmi, čurā vīrieši. Ne jau bezpajumtnieki, bet normāli cilvēki – izlec no auto un turpat krūmos ieskrien izdarīt savu lietu. Drīz nokritis lapas un nebūs, kur paslēpties, ceru, ka tad tas beigsies. Skumjākais, ka, pabraucot nedaudz uz priekšu pa Krasta ielu, ir sabiedriskā tualete, bet iebraucēji to nezina. Vai šīs ielas sākumā nevajadzētu kādu norādi, lai tiem, kas mierīgi pastaigājas, nav jāstāpjas ar šādiem pārsteigumiem?”

RUNĀ SPECIĀLISTS

Gandrīz ik dienu dzēš degošus auto

Mārtiņš Baltmanis,
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) priekšnieka vietnieks

Ikdienā plašsaziņas līdzekļos vairāk izskan informācija par ugunsgrēkiem mājokļos, sabiedriskās ēkās un dažādos uzņēmumos, tomēr, neskaitot šos izsaukumus, ugunsdzēsēji gandrīz katru dienu dodas dzēst arī degošus transportlīdzekļus. Kas jāievēro, lai auto neaizdegtos vai ciestu mazāk?

Šogad līdz 15. septembrim VUGD dzēsis 279 transportlīdzekļus, kas atbilst 5% no kopējā ugunsgrēku skaita, un šajos gadījumos cietuši četri, bet bojā gājuši trīs cilvēki. Aizvadītajā gadā transportlīdzekļi deguši 503 reizes, bet 2019. gadā – 600 reizes. Pagājušajā gadā un gadu iepriekš šādi cietuši 11 cilvēki.

Iepriekš visvairāk automašīnas degušas Rīgā un tās reģionā, arī Zemgalē, savukārt Kurzemē, Latgalē un Vidzemē situācija ir līdzīga.

Pērn Kuldīgas, Alsungas un

Skrundas novadā dzēsēji devās uz 14 izsaukumiem, kuros dega transportlīdzekļi: vienā dega motorollers, vienā – traktors, pārējos 12 gadījumos – vieglā automašīna.

Šigada deviņos mēnešos Kuldīgas novadā (arī Alsungā un Skrundā) dzēst degošus transportlīdzekļus ugunsdzēsēji steigušies jau 12 reizes. Deviņos gadījumos ugunsgrēks izcēlies vieglajā automašīnā, divos – smagajā automašīnā, vienā – traktorā.

Biežākie iespējamie iemesli ir problēmas elektronikā, un rezultātā rodas īssavienojums. Tā cēloņi ir dažādi: nodilusi izolācija, sakusuši vadi, jo ar maksimālu noslodzi ilgstoši darbināta apkure, nekvalitatīvs remonts, neuzmanīga apiešanās ar uguni, piemēram, smēķēšana transportlīdzeklī, vai arī ļaunprātīga dedzināšana.

Ugunsgrēka radītos zaudējumus un iespējamās traģiskās sekas var mazināt, pareizi un ātri rīkojoties. Braucot un sajūtot deguma smaku vai pamanot dūmus, nekavējoties jāapstājas un jāizslēdz aizdedze, tūlīt jāizkāpj. Durvis un logi pirms tam jāaizver, lai salonā iekļūstais skābeklis degšanu neveicinātu, jāzvana pa tālruni 112 un jāizstāsta, kas un kur noticis. Ja ir pārliecība par savām iemaņām un nav apdraudējuma veselībai un dzīvībai (piemēram, liesmas ir degvielas tvertnes tuvumā vai tās jau pārņēmušas visu automašīnu), var sākt dzēst ar ugunsdzēsības aparātu: jāpaņem aparāts un tikai tad lēnām jāatbloķē motora pārsegs.

Ja salonā jau redzama atklāta liesma, neveriet vaļā durvis, lai degšanu neveicinātu, lēnām, nedaudz paverot motora pārsegu, sāciet dzēst. Ja neatrodieties labi pārredzamā vietā vai nevarat nosaukt precīzu adresi, norīkojiet kādu vai arī pats sagaidiet ugunsdzēsējus, lai viņi ātrāk var ierasties notikuma vietā un sākt darbu. Dzēsēji jāsaista jebkurā situācijā – arī tad, ja izdevies liesmas nodzēst saviem spēkiem. Ja pamanāt, ka ugunsgrēks izcēlies citā transportlīdzeklī, nekavējoties jāzvana 112.

Ugunsdzēsēji nereti novēro, ka aculiecinieki notiekošo filmē un fotografē, bet glābējiem nezvana. Šādas rīcības sekas visbiežāk ir pilnībā nodedzis transportlīdzeklis un lieli zaudējumi īpašniekam.

Katru gadu, sākot dzēst pirms ugunsdzēsēju ierašanās, vairāki cilvēki gūst apdegumus un citas traumas, tāpēc vispirms jāizvērtē apdraudējums. Atcerieties, ka spēcīga karstuma un liesmu ietekmē var sprāgt riepas un degvielas bāka, savukārt, atverot motora pārsegu vai durvis un logus, straujš skābekļa pieplūdums var liesmas vairākkārt palielināt.

Normatīvie akti nosaka: transportlīdzekļos jābūt ugunsdzēsības aparātiem, piemēram, vieglajos auto jābūt tādiem, kuru dzēsēspējas klase ir vismaz 5A 21B vai augstāka. Reizi gadā īpašniekam aparāts jāapskata, bet pēc ražotāja noteiktā garantijas termiņa tam vajadzīga apkope sertificētā apkopes punktā.

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Atnes kovidu no skolas

„Esmu nelaimīga un satrīkta, jo mūsu dēls nupat no savas vidusskolas 9. klases atnesa mājās kovidu. Nu esam saslimuši četri no deviņiem ģimenes locekļiem. Man ir vēzis – nevarēju saprast: vakcinēties vai ne. Visu laiku mocījies neziņā un nu esmu saslimusi arī ar kovidu. Vai tiešām šoruden mācības nevarēja notikt attālināti? Drošības pēc. Vieni saslims, aplaidīs citus...” savu uztraukumu redakcijai telefonsarunā uzticēja vairāku bērnu māmiņa Elita. Viņa arī pastāstīja, ka visiem bērniem nav sava datora, bet kaut kā iztiek, jo izmanto arī telefonus, un mudina lēmējus vēlreiz pārdomāt klātienes mācības.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kāds ir jūsu viedoklis par Covid-19 ierobežojumiem no 11. oktobra? Vai uzskatāt, ka vajadzētu ko darīt citādāk?

Anda Rūtenberga, bērna kopšanas atvaļinājuma:

– Esmu vakcinējusies, tādēļ jaunie ierobežojumi mani neskar. Nemaz nezinu, kādi tagad būs, jo ziņas neskatos. Mēģinu izvairīties no visa negatīvā, kas apkārt notiek. Zinu, ka saslimstības rādītāji ir augsti. Problemātiski jau būs, ja nevarēs bez tā sertifikāta ieiet lielveikalā, arī darbiniekiem nebūs viegli, bet mēs tur neko nevaram izdarīt. Labāk tad uzlikt stingrākus ierobežojumus, nevis sēdēt atkal lokdaunā. Kad nebiju vēl potēta, problēmas ar ierobežojumiem neizjutu: tas saprotams, ka tie ir vajadzīgi. Vienīgi tā masku nēsāšana ir apgrūtināta, bieži aizmirs-tas paņemt līdzī.

Sarmīte Bože, pensionāre:

– Ierobežojumi ir vajadzīgi, lai spētu to slimību apturēt. Nav jau alternatīvas. Tā kā esmu vakcinēta, nezinu, kas jauns tagad gaidāms. Man nekādu sarežģītumu nav bijis. Arvien biežāk dzirdu, ka saslimst arī potētie. Covid-19 saslimstības augstie skaitļi mani neuztrauc, jo tas, ka uztrauks, par labu jau nenāks. Arī tad, kad nebiju vēl vakcinēta, īsti neuztraucos, jo vairāk uzturējos laukos.

Sarmīte Gelze, ceļo:

– Es neko nedomāju. Tas viss jau līdz kaklam! Tādēļ jau vakcīnas ir izdomātas, un tās vēl ir bez maksas: kamēr var, jāiet potēties! Es esmu potēta un gribētu, lai arī citi, vismaz tie 70%, būtu vakcinēti. Vienīgās grūtības ir nēsāt masku, kad jābrauc ar autobusu, taču nu jau esmu pieradusi. Paspēju ar sertifikātu vēl aizbraukt uz Vīni. Tur gan atšķirībā no Latvijas Covid-19 kontrole nav tik stingra. Tur reti kādu policijas auto redzēju. Tas droši vien tāpēc, ka cilvēki pret šo situāciju tur ir atbildīgāki. Šeit ierobežojumus negrib ievērot. Arī maskas tur citāda auduma – ērtākas. Āra pasākumos sertifikātu nevajadzētu prasīt – neredzu tam jēgu, atrodoties svaigā gaisā.

Džeina Mieze, teoloģijas studente:

– Nezinu, kādi jauni noteikumi tagad būs. Covid-19 esmu pārslimojusi maijā, tāpēc problēmu ar ierobežojumiem nav bijis, jo mani tie neskar tik daudz kā tos, kuri nav pārslimojuši vai vakcinēti. Pati šonedēļ došos vakcinēties. Slimības gaita tiešām bija smaga – tad bija nožēla, ka vēl nebiju potēta.

Mērija Klauža, pensionāre:

– Nevajag tik ļoti nošķirt nevakcinētos, neļaujot bez sertifikāta ne pārvietoties, ne iepirkties. Tas ir nepareizi. Manuprāt, visu, ko dara, dara aplam. Kā vajadzētu, pateikt nemāku – visi šādā situācijā esam pirmoreiz. Pati neesmu vakcinēta, bet problēmas nav bijušas – visu saprotu un pieņemu. Uz ārzemēm nebraucu. Vienīgi uz restorānu nevaru iet, un uz to arī neeju. Man bērni ir potēti: viņi visur kur braukā, tādēļ sertifikātu vajag.

Eduards Cildermanis, pensionārs:

– Esmu dzirdējis, ka būs stingrāki, un par to jau sen tiek runāts. Labāk jau būtu, ja visi būtu vakcinēti. Man problēmu nav bijis, jo pilsētā, sabiedrībā esmu maz. Var teikt, ka Latvijā kāda puse ir potēta, puse nav. Tagad sanāk, ka to nevakcinēto pusi jaunie ierobežojumi izsvītro laukā kā cilvēkus. Puse valsts vairs nevarēs ieiet veikalā? Varbūt vajag viņus piespiest vakcinēties, lai to slimību apturētu. Nezinu, kā būtu pareizāk. Slimo jau arī potētie, taču ir liela starpība, vai izslimo smagi vai viegli.

Amanda Gustovska
Lailas Liepiņas foto

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet Kurzemniekam pa tālr. 63350568, e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

FOTOKOMENTĀRS

Trenerim arī vajag treneri.

Lailas Liepiņas teksts un foto

Mācības netiek traucētas

Kuldīgas novada skolās Covid-19 dēļ pa vienai vai vairākām klasēm ir pilnā vai daļējā karantīnā, saslīmuši arī skolotāji, bet mācības tāpēc netiek kavētas.

Izglītības nodaļas vadītājas vietniece Lilita Mačtama teic, ka septembra un oktobra pirmās nedēļas skaitliski nevar salīdzināt. Inficēšanās gadījumu skaits mūspusē ievērojami aug tāpat kā visā Latvijā. Īpašs pozitīvo testu pieaugums redzams dienu pēc pārbaudes, kas notiek reizi divās nedēļās. Katrā skolā ir kāda klase, kurā skolēns saslimis pats vai ar saslimušo bijis saskarē. Slimo arī skolotāji, bet mācības visur turpinās vai nu klātienē, vai attālināti atkarībā no situācijas. Kumulatīvie rādītāji nav tādi, lai mācību iestādes slēgtu.

Maina nosaukumu, vadītāja tā pati

Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs turpmāk sauksies Kuldīgas novada tūrisma attīstības centrs, bet par vadītāju apstiprināta līdzšinējā – Jana Bergmane.

Savulaik, lai strādātu pie pilsētas atpazīstamības, nodibināta pašvaldības iestāde Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs. Izvērtējot tās uzdevumus, jaunajā novadā vajadzējis nosaukumu precizēt.

Lai pārredzamāk gājējiem un braucējiem

Kuldīgas novada deputāti atbalstījuši vecpilsētas vides komisijas lēmumu – Pētera un Ventspils ielas krustojumā izlikt norobežojumus.

Sākotnējā iecere atjaunot spoguļi atbalstu neguva. Tā vietā piedāvāts uz laiku stāvvietā nolikt šķērslī, piemēram, puķu podu vai kasti, lai labāk izvērtētu pārredzamību, pārvietot afišu stabu, kas atrodas tuvu krustojumam un aizsedz skatu. Arī priekšlikums noņemt zīmi *Dodiet ceļu* un tās vietā ierīkot zīmi *Neapstājoties tālāk braukt aizliegts* atbalstu neguva.

Veikals paliks atvērts

Šomēnes izskanēja skumja ziņa, ka *Kuule*, vienīgais beziepakojuma veikals Kuldīgā, grasās darbību pārtraukt un ir sāka preču izpārdošana. Tomēr drīz feisbukā parādījās ieraksts, ka jauns īpašnieks tomēr ir atrasts.

Ziņa par daudzu iemīļotās vietas slēgšanu mirklī tika izplatīta iedzīvotāju feisbuka kontos, un cilvēki izteica nožēlu. Veikala paziņojumā bija teikts, ka tiek meklēts pircējs, kurš būtu gatavs iesāktu turpināt. Līdzšinējais īpašnieks Māris Ločmelis *Kurzemniekam* stāsta, ka viņam ir arī cits business, kas veikala dēļ sācis nīkuļot, tādēļ bijis jāizvēlas ienesīgākais, kuru turpināt. Kas ir jaunie saimnieki, viņš pagaidām neatklāj, bet tirdzniecības koncepts tikšot saglabāts. Veikals paliks atvērts arī īpašnieku maiņas laikā, bet svinīgās pārmaiņas paredzētas 20. oktobrī.

Citāda autobusu kursēšana

Kopš oktobra ir izmaiņas vairākos reģionālajos autobusu maršrutos Kurzemē, tostarp Kuldīgas piepilsētā.

Autobuss, kas pieturu *Virka* no pirmdienas līdz sestdienai atstāj 7.15, vairs nebrauks līdz pieturai *Komunārs*. Savukārt no pieturas *Pelči* tas turpmāk izbrauks 7.50 (iepriekš 8.00). *Komunārā* apstāsies starppilsētu autobuss, kas no Skrundas autoostas ik dienu atiet 7.30, bet no Ventspils autoostas – 10.15.

Maršrutā Kuldīga–Padure–Ķimale–Kuldīga autobuss, kas no autoostas darbdiēnās izbrauc 7.10, apstāsies pieturā *Centra laukums* un *Kultūras centrs*, bet galapunktā pienāks piecas minūtes agrāk – 7.50. Pēcpusdienās (no autoostas 16.15) tas apstāsies pieturās *Centra laukums* un *Elvi*. Abi reisi notiek skolēnu mācību laikā. Pusotru stundu vēlāk (11.30, iepriekš 10.00) uz Kuldīgu izbrauks autobuss no Skrundas autoostas darbdiēnās.

Tālsatiksmē mainīts atiešanas laiks maršrutā Rīga–Kuldīga caur Kandavu. No Rīgas autobuss izbrauks 11.25 (līdz šim 11.45). Izmaiņas izdarītas pēc iedzīvotāju, pašvaldību un Kurzemes plānošanas reģiona ierosinājumiem, izvērtējot pasažieru paradumus, un tamdēļ, lai reisu laiku pielāgotu skolēnu vajadzībām, kā arī nodrošinātu iespēju pārsēsties no viena autobusa citā.

Maksa par siltumu būs lielāka

Šīs ziemas tarifam par siltuma piegādi Skrundā un Rudbāržu pagastā sadārdzinājums būs 65%, to sēdē vēlreiz izskatīja un apstiprināja Kuldīgas novada dome.

Kurzemnieks jau rakstīja, ka *Skrundas komunālā saimniecība* bija noslēgusi dabasgāzes piegādes līgumu ar SIA *Elenger* un 26. augusta sēdē deputāti tarifu apstiprināja.

Taču 1. septembrī *Elenger* paziņoja, ka līgumu pirms termiņa izbeidz, un to pamatoja ar dabasgāzes cenas kāpumu – līgumā paredzēto tā pārsniedz vairāk nekā divas reizes, tāpēc piegādātājs nevar nosacījumus izpildīt.

Skrundas komunālā saimniecība pēc cenu aptaujas līgumu (no 1. oktobra līdz 2023. gadam) par

dabasgāzi noslēgusi ar a/s *Latvenergo* par 39,74 eiro/MWh. Šī cena ir par 65% augstāka nekā ar SIA *Elenger*, tāpēc tarifu vajadzēja pārskatīt. No 1. oktobra jaunā siltuma maksa Rudbāržu pagastā ir 89,98 eiro/MWh (bez PVN), Skrundā – 97,28 eiro/MWh.

Inta Jansone

„Lai pasažieru netrūkst!”

Tā novēlēja satiksmes ministrs Tālis Linkaits, kurš trešdien Kuldīgas autoostā aplūkoja SIA Latvijas sabiedriskais autobuss jaunus transporta līdzekļus, kas kopš augusta pasažierus pārvadā Kuldīgas un Saldus maršrutos.

Satiksmes ministrs Tālis Linkaits varēja novērtēt SIA Latvijas sabiedriskais autobuss elektroautobusu, no Kuldīgas autoostas atbraucot līdz Kurzemnieka redakcijai.

Tos izrādīja uzņēmuma tehniskais direktors Ivo Viļulis: „Visiem ir audio un vizuālās informācijas sistēma, ziņas par maršrutu un pieturām tiks pārraidītas monitoros un arī atskaņotas. Visās sēdvietās ir drošības jostas un individuāls apgaismojums, tās ir numurētas un arī Braila rakstā, lai pasažieriem ar redzes grūtībām atvieglotu atrašanu. 97% autobusu pielāgoti cilvēkiem

ar kustību traucējumiem, un tajos ir speciāla vieta ratiņkrēslam. Pasažieriem ar dzirdes invaliditāti būs *audio cilpa*, kas nākamo pieturu atskaņos skaļāk. Rūpējoties par pasažieru un darbinieku drošību un veselību, varam lepoties, ka esam Latvijā pirmie, kuri lielas un vidējas ietilpības transportlīdzekļos nodrošinās gaisa dezinficēšanu.”

Kopumā uzņēmums autoparku

ir papildinājis ar 31 lielas ietilpības autobusu *VDL Futura* un 21 mikroautobusu *VDL Midewo* uz *Mercedes Benz Sprinter* bāzes, kas ražoti Nīderlandē. Rīgas kreisajā krastā, Kuldīgas un Saldus maršrutos kursēs deviņi elektroautobusi *K-Bus E-Solar City* un 11 vidējas ietilpības autobusi *K-Bus Tourist 716*, kas ražoti Slovēnijā.

Lailas Liepiņas teksts un foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Atrod daudz nelegālu ieroču

Sagatavojusi Valsts policijas (VP) Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Madara Šerņova.

No 30. septembra līdz 6. oktobrim Kuldīgas iecirknī sākti desmit administratīvā pārkāpuma procesi. Piemēram, 2. oktobrī VP saņēma informāciju, ka Kuldīgas novadā sieviete savā dzīvesvietā, iespējams, ir alkohola reibumā un nespēj parūpēties par bērniem. Likumsargi konstatēja, ka iereibuši ir visi pieaugušie un tie nevar parūpēties par mazgadīgo meitu. Māte atradusies 2,65 promiļu reibumā. Sākts administratīvā pārkāpuma process. Vairāki citi sākti par atrašanos publiskā vietā tādā reibumā, kas traucē kārtību vai drošību.

Ir reģistrēti seši ceļu satiksmes negadījumi, cilvēki nevienā nav cietuši. Divi procesi sākti par transport-

līdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē. Kuldīgas iecirkņa kriminālpolicija turpina izmeklēt alkohola un tabakas izstrādājumu nelikumīgu uzglabāšanu. Septembrī notika četras kratīšanas, izņemts 200 litru nelegālas izcelsmes alkohola, 27 700 cigarešu bez akcīzes marķēm. Aizturēts vīrietis, kuram noteikts ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis.

Kārtības policija kādā viensētā konstatēja, ka vīrietis tur glabā 25 dažādus neregistrētus ieročus, 20 ieroču sastāvdaļas, 3411 dažāda kalibra munīcijas vienības un desmit granātas. Sākts kriminālprocess, ieroči un munīcija izmeklēšanā izņemti, sprāgstvielas nodotas Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem iznīcināšanai.

Kriminālpolicija divās kratīšanās izņēmusi neregistrētus ieročus: divas medību bises, mazkalibra

šautenes stobru ar klusinātāju un optiku, munīciju. Atrasts arī aptuveni 330 litru pašdarināta alkohola, 54 960 cigaretes bez akcīzes marķēm. Aizturētajam vīrietim drošības līdzeklis nav saistīts ar brīvības atņemšanu. Nevienus aizturētais par līdzīgu noziegumu iepriekš nav sodīts. Kriminālpolicijas nodaļa pabeigusi izmeklēšanu kriminālprocesā par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu glabāšanu un realizēšanu Kuldīgā. Uz aizdomu pamata aizturētas divas personas. Kratišanā piecos īpašumos un divās automašīnās likumsargi atrada amfetamīnu, marihuānu, psihotropas vielas saturošo medikamentu tramadolu, divus gāzes ieročus un vairāk nekā 50 dažāda kalibra patruņu.

Pabeigta pirmstiesas izmeklēšana kriminālprocesā par medībām, kurās Īvandes pagastā nelikumīgi nomedīts staltbrīža bullis.

Rātslaukumā – senatnīgais kopā ar radošo

Atkal ielūkosimies Kuldīgas ikdienas dzīvē. Turpinām pastaigu pa Rātslaukumu, vecajā rātsnamā ieskatoties kafējnicā *Pagrabiņš* un Tautas lietišķās mākslas studijā *Varavīksne*.

Vieta nesteidzīgām sarunām

Skaistā vietā pie Alekšupītes, vēsturiskā rātsnama koka ēkā ar pagraba velvēm un akmens sienām atrodas kafējnicā *Pagrabiņš*, un augustā tai apritēja divdesmitā gadskārta.

Ieejot sagaida patīkams pārsteigums – akmens sienas rotā *Kurzemnieka* bijušā kolēģa Aivara Vētrāja fotoattēli.

CIETUMA AURA TOMĒR LABA

„Nezinātājam būtu grūti aptvert, ka senos laikos te bija cietums,” iesākot sarunu, saka kafējnicas īpašnieks Raimonds Lapuķis. „Šie cietumnieki bija parādnieki – nevarēja meslus atdot. Domāju, ka cietumsargi bija labi, jo aura šeit ir laba arī naktīs. Man patīk te uzturēties, kad nav neviena klienta un darbinieka. Ko viens te daru vēlās nakts vai agrās rīta stundās? Jāraugās, lai tehnika kārtībā, jāpadara saimnieciskie darbi – to nevar dienā, kad ir klienti.”

ŠOVASAR DIVAS TERASES

Vasara bijusi laba, darbojušās divas terases: viena virs Alekšupītes, otra blakus tēlnieka Oskara Mikāna skulptūrai *Tējas tase kopā ar Ēvaldu Valteru*. „Sākas lietus

„Vieta kafējnicai te ir laba – Rātslaukums ir pilsētas sirds,” saka *Pagrabiņa* īpašnieks Raimonds Lapuķis.

periods, un terase Rātslaukumā vairs nestrādā. Lai tā darbotos ilgāk, jābūvē pamatīgāks jumts. Bet otra virs Alekšupītes strādā,” saka R.Lapuķis, piebilstot, ka pandēmijas dīkstāves laikā ziemā atbalsts no valsts bijis labs.

POTĒTS VISS KOLEKTĪVS

„Tagad sākam klientus apkalpot telpās. Strādājam zaļajā režīmā,” skaidro saimnieks. Klientu attieksme esot dažāda: tiem, kuriem ir

kovida sertifikāts, problēmu nav, bet vairāk neapmierināto ir nevakcinēto vidū. *Pagrabiņā* potēti visi darbinieki. Vasarā nodarbināto bijis vairāk – šovasar 25, jo pirmo pieredzi te gūst arī jaunieši. Savukārt ziemā skaits ir vairāk nekā 15.

ĒDIENKARTI IZVĒLAS KOPĀ

Šis gads *Pagrabiņam* ir nozīmīgs, jo augustā nosvinēta gadadiena. Toreiz, pirms 20 gadiem, 11. augustā pirms kafējnicas at-

vēršanas uz prezentāciju aicināti viesi, bet 12. augustā bijusi pirmā darbdiens. „*Pagrabiņā* sāku kā darbinieks – biju bārmenis,” atceras Raimonds. „Savulaik strādāju kafējnicā *Namiņš*, no bārmeņa darba aizgāju, sakot, ka krogā vairs nestrādāšu, bet pagāja trīs mēneši, un bijušais kolēģis aicināja uz *Pagrabiņu*. Sāku strādāt te, un lēnām, lēnām uzņēmums pārgāja mums ar sievu (Ingu Eglinšku – aut.)” Jautāts, vai ilgi apsvērtā doma uzņemties īpašnieka lomu, R.Lapuķis saka: „Nē, visu laiku biju domājis par to. Ko gan citu māku darīt? Māku ātrajā palīdzībā braukt par šoferi un strādāt krogā (smejas).”

Ēdienkarti te izvēlas viss kolektīvs kopā: „Organizējam sapulces, spriežam, ko atstāt un ko ne. Vislielākās problēmas ir ēdienu izņemt ārā.” Agrāk rīkoti arī muzikāli vakari, un cilvēkiem patīcis. Kuldīdznieki iecienījuši blūzu, dzezu.

KONKURENCE CEĻ KVALITĀTI

Katrai kafējnicai mazpilsētā ir savas nianses. „Konkurence pieaug, un tas ir labi. Tā ceļ kvalitāti, un nevar laisties miegā,” secina

R.Lapuķis. *Pagrabiņš* ir iecienīts lielo porciju dēļ. Virtuve te ir eiropeiska, lai gan savulaik pamēģināti arī Āzijas ēdieni, bet tā nav bijusi uzņēmuma prioritāte.

Jautāts par darbinieku atrašanu, saimnieks teic: „Galvenais ir savējos noturēt. No pirmās dienas esam trīs: es, sieva Inga un virtuvē Sīgita Dergača. Šogad pirmo reizi iesaistījāmies pašvaldības jauniešu nodarbinātības programmā, arī Nodarbinātības valsts aģentūras programmā. No Kuldīgas tehnikuma jaunieši te nāk praksē. Kāds pēc tās arī paliek strādāt.”

Arī Raimonda vecākais dēls Ralfs (18 gadu) šovasar strādājis *Pagrabiņā*. „Darbdienās tās ir pāris stundas, nedēļas nogalēs vairāk. Ar prieku noraugos, kā viņš staigā pa kafējnicu un nēsā šķīvjus. Ir gandarījums. Jaunākais dēls Gabriels tam vēl par mazu – viņam būs astoņi gadi.”

Bez darba kafējnicā Raimonds vēl ir ātrās palīdzības šoferis: „Šomēnes būs 28 gadi, kopš braucu. Varētu bez šī darba arī iztikt, bet man patīk. Gaidu izdienas pensiju. Dzīvē visi darbi, ko daru, man patīk.”

Ieaust krāsainus rakstus

Tautas lietišķās mākslas studijai *Varavīksne* pandēmijas laiks nav traucējis – stelles klauzējusi, un raibu raibie raksti iegūlušī segās, lakatos un jostās.

Tālajā 1965. gadā toreizējā kultūras namā sapulcējušies interesenti, lai sāktu apgūt aušanu. Mainījušies laiki, paaudzes un vadītāji, bet *Varavīksnes* audējas vienmēr stingri turējušas godā latviskos rakstus, ieaūžot tos segu, dvieļu un galdautu kilometru tūkstošos. Darbi augstu novērtēti ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē.

Arī šodien, paverot studijas durvis, dzird klauzdam stellas – pašlaik te strādā Daiga Jansone, *Varavīksnes* vadītāja kopš 1990. gada, un viena no studijas vecākajām

dalībniecēm Maija Laķe. „Vieta šeit ir ideāla. Laba sadarbība ir ar kaimiņiem – tūrisma attīstības centru,” saka D.Jansone. „Pirms jums te bija ienākuši tūristi no Amerikas. Viņi ar interesi apskatīja mūsu darbus, stellas.”

Izstādēs audējas piedaloties katru gadu. „Kovida dēļ izpalika studijas jubilejas izstāde. Žēl, ka vecie audēji viens pēc otra aiziet, un viena no vecākajām ir Maija Laķe. Notiek paaudžu maiņa, un prieks, ka kāds vēl grib aust. Meitenes, kas to mācījušās 90. gados, pie šīs nodarbes atgriežas, jo bērni izauguši un tagad ir vairāk laika.”

Visvairāk tiek austi linu dvieļi, zvaigžņu segas, jostas. Krāsu gamma katrai audējai sava. „Runāju ar

amerikāņiem – viņiem lielāka interese par tumši sarkaniem toņiem. Mentalitāte jau katram sava,” secina Daiga.

Studijai ir 13 stelles. No Zviedri-

Audēju studijas vadītāja Daiga Jansone savā segā turpina projektā *Satiec savu meistarību iesāktu tēmu ielasītās spoguļsegas*. „Darbs top līdzīgi gobelēnam – katra puķīte jāielasa atsevišķi. Ļoti darbietilpīgi. Mērķis – uzaust kārtīgu puķu plāvu, segas izmērs – 1,65 reiz 2,20 metru. Kādā pasākumā ar Alsungas audējām krāsajām dziju ar dabīgajām krāsvielām, tāpēc šo gribas izaust puķēs.”

Pie stellēm segu auž Maija Laķe – viena no studijas vecākajām dalībniecēm.

bība ar vienu audēju no Zviedrijas, kas tās sagādā Latvijai.”

Inta Jansone
Lailas Liepiņas foto

DZINĒJMEDĪBĀS

drošība īpaši svarīga

Valsts meža dienests (VMD) aicina medniekus drošības prasības atkārtot un apzināties, ka par to ievērošanu ir atbildīgs ikviens. Dienvidkurzemes virsmežzinis Indulis Sarma sarunā ar *Kurzemnieku* tās atgādina.

PATS BŪTISKĀKĀIS

Galvenais noteikums: šaut tikai pa skaidri redzamu mērķi! I.Sarma uzsver: „To vajadzētu ierakstīt ar lieliem, trekniem burtiem, lai visiem iesēžas atmiņā, jo tas ir biežākais nelaimes gadījumu iemesls.”

Svarīgi ir arī atcerēties: ja arī mērķis ir skaidri redzams, aiz tā var būt kas cits, piemēram, aiz dzīvnieka, kas izskrējis uz stigas, var atrasties cits mednieks. Te uzreiz var ķerties pie atgādinājuma: kamēr nav atskanējis beigu signāls, mastā jāstāv tur, kur medību vadītājs katru ir nolīcis. „Nereti vecie mednieki uzskata, ka viņi zina labāk, kur jāstāv,” skaidro I.Sarma. „Tur, piecus metrus tālāk, ir zvēru pāreja – tur tas dzīvnieks noteikti nāks... Aiziet, bet mednieks blakus to nezina.” Tādēļ uz visstingrāko jāievēro, ko saka medību vadītājs, un nekādas atkāpes nav pieļaujamas.

Kā viens no pēdējā laika traģiskākajiem tiek minēts notikums pērn decembrī Balvu novadā, kad viens mednieks savu vietu uz mednieku līnijas patvarīgi pameta un tuvojās otram, kurš, pamanījis, ka kaut kas tuvojās, izšāva uz neskaidru mērķi. Cilvēks gāja bojā.

I.Sarma atzīst: mednieki savā aizrautībā mēdzot piemirst to, ka pirms iešanas prom no mastā ierocis jāizlādē: „Šai darbībai vajadzētu notikt automātiski. Atskan signāls, ka mastā dzīšana beigsies, mednieks lauž uz pusi savu gludstobreni (bisi) vai atvelk aiz-

slēgu karabīnei un izņem patronu no stobra. Vai kāds var garantēt, ka nejausi nenotiks šāviens? Neviens.”

Tas ir viens no visbiežāk konstatētajiem pārkāpumiem. Par tiem noteikta administratīvā atbildība. Ierocis drīkst būt pielādēts tikai tad, kad mednieks nostājies savā vietā uz līnijas, bet pārejā laikā (pārgājienos, pārbraucienos) tam obligāti jābūt izlādētam. Tā kā var gadīties, ka patrona stobrā aizmirsta, ieroci nekad nedrīkst vērst pret objektu, ko nevēlas sašaut.

Medniekiem jāatceras, ka mežā var atrasties arī citi cilvēki: ogotāji, sēnotāji un atpūtnieki. Savukārt meža apmeklētājiem jābūt uzmanīgiem: dzirdot šāvienu un dzinēju radītos trokšņus, netuvoties tiem un nekavējoties doties projām.

APĢĒRBS

Kā medniekiem, tā dzinējiem jāvalkā apģērba elementi spilgtā krāsā, piemēram, vestes, jakas vai cepures, un tiem jābūt viegli pamanāmiem. Tā rakstīts Medību noteikumos. Tajos gan minēts, ka visam apģērbam nav jābūt košās krāsās, bet pamazām mednieki drošības nolūkos tomēr tādu sākot nēsāt. Visas prasības jāievēro arī dzinējiem, kuriem ir īpaši svarīgi, lai mežā viņi būtu labi pamanāmi. Kādreiz valdīja priekšstats, ka mednieka apģērbam jābūt tādā krāsā, lai saplūstu ar apkārtni, bet tā nav. Dzīvnieks spilgtu krāsu neredz – tas baidās no straujām kustībām.

DZINĒJSUŅI

Lai tos atrastu, ja nomaldās, tiek izmantotas izsekošanas iekārtas, ko piestiprina pie kaklasiksna, kā arī izmanto vai nu spilgtas dzīvnieku vestes, vai siksna. Mednieku veikalos tādas ir nopērkamas.

I.Sarma skaidro: kādreiz pastāvēja uzskats, ka medību suni ar siksnu kaklā mežā laist nedrīkst, jo, pamano dzīvnieku, tas var aizķerties aiz zara un netikt vairs vaļā. Mūsdienīgajām, košajām kaklasiksnašā aizdare izveidota tā, ka stiprāka rāviens rezultātā tā atveras un suns tiek brīvībā. Ir arī tādas, kurās iestrādāta gumija, un dzīvnieks viegli var izmākties, bet dzinējsuns, kam ap kaklu ir spilgts elements vai mugurā koša veste, būs pamanāms pa gabalu, un mednieks to nenoturēs par zvēru.

VAR APMALDĪTIES TRIJĀS PRIEDĒS

Pie kolektīviem nereti brauc viesmednieki vai dzinēji, kas nepazīst apkaimi. Atbraucējiem jāparāda, kādā teritorijā medības notiek un kā mednieki tiks izvietoti. Tagad apkaimes karti parāda mobilās lietotnes. Vislabāk būtu, ja pirms katra mastā medību vadītājs ciemiņiem to parādītu. Tas pats būtu darāms ar dzinējiem, kad tos noliek uz starta līnijas, bet par to vajadzētu rūpēties medību vadītāja ieceltajam dzinēju virsvadītājam, lai pienākumus sadalītu. Protams, var izmantot arī kartes, jo ne visur mežos ir labs mobilo telefonu signāla pārklājums. Saulainās dienās der atcerēties par sentēvu metodi – sauli. Nostājies mastā ar seju ejamajā virzienā un iegaumē, kā spīd saule: sejā, no kāda sāna vai pakausī. Un tu zināsi, kā iet vai atgriezties.

„Tāds teiciens „Es jau šo vietu ļoti labi pazīnu” sāk izplēnēt,” skaidro I.Sarma. „Kāds, kurš uz medībām konkrētā teritorijā ilgāku laiku nav bijis, var arī apmaldīties. Notiek mežizstrāde, un tā jebkuru var pamatīgi izsist no sliedēm.”

Vēl var palīdzēt rācījas. Tām ir dažādi modeļi, kas nereti maksā

pārdesmit eiro. Mednieki rācīju austiņā var saņemt ziņu par mastā redzētiem dzīvniekiem un to, kurā virzienā tie devušies. Un, kad mastā dzīšana beigsies, pie beigu līnijas esošajiem jāpārliedzinās, ka iznākuši visi dzinēji.

IZSEKOŠANA

Nereti mednieks skaidri apzinās, ka viņa šāviens medījumam trāpījies, to tikai ievainojot. Tad var notikt tā sauktā iešana pa asinspēdu, bet to drīkst tikai tad, kad atļāvis medību vadītājs. Uzmaniģi un tikai divatā, ievērojot distanci vienam no otra, lai tad, ja meža zvērs kādam metas virsū, nesavinotu kolēģi. „Ievainots dzīvnieks ir neprognozējams, sevišķi mežakulis,” atgādina I.Sarma. „Man pašam nav gadījies, ka sašauts dzīvnieks metas virsū, bet kolēģim gan. Tādēļ jāiet tikai divatā.”

ALKOHOLS

Alkohols un ieroči ir nesavienojamas lietas. Jāliek aiz auss, ka arī pēc veiksmīgām medībām, kad ieroči salikti automašīnu bagāžniekos, glāzīti cilāt nedrīkst, jo noteikumi saka: to var darīt tikai tad, ja ierocis atrodas ieslēgts seifā. Autobaģāžnieks nav seifs. Ja ieradīsies Valsts policija vai VMD, lielas nepatīkšanas garantētas. Gribas ar medību kolēģiem pacelt glāzīti? Ved ieroci mājās, slēdz seifā un brauc atpakaļ! Tikai pirms tam padomā, kā tiks uz mājām, jo arī pie auto stūres sēsties reibumā nedrīkst.

PIEROBEŽĀ ĪPAŠA SITUĀCIJA

Ja kāds sadomājis braukt uz medībām pie draugiem Latgales pusē, jāatceras, ka saistībā ar ārkārtējo situāciju Latvijas–Baltkrievijas pierobežā tās var būt ierobežotas. Medību noteikumi

● GALVENAIS NOTEIKUMS – šaut tikai pa skaidri redzamu mērķi.

● Kamēr nav atskanējis beigu signāls, mastā jāstāv tur, kur medību vadītājs katru nolīcis.

● Pirms iešanas prom no mastā ierocis jāizlādē.

● Stobru nekad nedrīkst vērst pret objektu, ko nevēlas sašaut.

● Iet pa asinspēdu drīkst tikai tad, kad atļāvis medību vadītājs.

● Alkohols un ieroči – nesa- vienojamas lietas.

paredz, ka atbildīgā persona vienu dienu iepriekš medību iecirknī vai tā daļā, kas atrodas pierobežas joslā, informē Valsts robezsardzi. Savukārt Medību likumā teikts, ka robezsardze ir tiesīga medību iecirknī vai tā daļā, kas atrodas pierobežas joslā, medības aizliegt vai pārtraukt, ja tur noteikta ārkārtas situācija. Tātad jāreķinās, ka pasākums var tikt atcelts.

Neskaidrības ir arī ar epidemioloģisko situāciju. Pagaidām dzinējmedības tā pieļauj, tomēr VMD aicina par valdības noteiktajiem ierobežojumiem interesēties vietnē www.vmd.gov.lv.

PĀRBAUDĪS BIEŽĀK

Dzinējmedību sezona ilgs līdz 31. martam, bet mežacūkām – līdz 31. janvārim. Medības ar dzinējiem vai traucēšanu ir atļautas no saullēkta līdz saulrietam. Ir atļauts nometīt noteiktu skaitu un sugu dzīvniekus atbilstoši izsniegtajam atļaujām. I.Sarma sola, ka pārbaudes kļūstot biežākas, jo daļa kolektīvu, kuri dzinējmedības vēl nav sākuši, gaida, kad koki nokritīs vairāk lapu.

Veikalu piedāvājums

Spilgts apģērbs var medību dalībnieku paglābt no nelaimes. Kāds ir Kuldīgas veikalu piedāvājums?

Pilsētā specializētie ir divi: *Meistars* Tehnikas ielā un *Ieroči* Liepājas ielā. Pirmajā uz vietas vairs nekas nav pieejams, jo pandēmijas dēļ aprūtināta piegāde. Otrajā preču ir gana un cenu amplitūda tāda, ka teju katrs atradīs kaut ko sava maka biežumam. Piemēram, koša veste vai silta flīsa jaka maksā pārdesmit eiro, bet ļoti laba spilgta siltā jaka – pāris simtu. Košu cepuru cena svārstās ap padsmi eiro, līdzīgi – spilgtas kaklasiksna un vestes sunim.

„Mednieki sāk apzināties, ka spilgtas krāsas apģērbs palīdz citiem viņus ieraudzīt.”

Apģērbs ar spilgtiem elementiem medību laikā ir noteikumos ierakstīta prasība, nevis ieteikums.

Var iztikt ar košu galvassegu, bet drošāk būs arī ar spilgtu apģērbu.

Mednieks jau pa gabalu ieraudzīs un atšķirs suni no meža dzīvnieka, ja tam ap kaklu būs spilgta siksna vai mugurā veste.

Alberta Dintera teksts un foto

PĀRDOD

Labiekārtotu vienistabas **DZĪVOKLI** Kuldīgas centrā. Tālr. 27020942.

DZĪVOKLI Veckuldīgā. Svaigi izremontēti ar visām ērtībām, malšanas apkure, labiekārtots, 30 m², cena: 21 500 eiro. Tālr. 26548274.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksistēmas no ražotāja. Cena: no 6,50 EUR/m². Tālr. 20211377.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

Šī gada 15. oktobrī Kuldīgā, veikalā **RIMI** (Sūru ielā 2) no 9.00 līdz 18.00 **OPTISKO BRIĻĻU** izpārdošana (pie-dāvājam tonētās brilles ar dioptrijām – plusi un mīnusi. Izgatavotas laboratorijā ar 2 gadu garantiju, 25,00–45,00 EUR). Var pasūtīt brilles pēc receptēm. Tālr. 29576954.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (155 EUR/paleta), šķeldu, mizas, skaidas, klucīšus (60 EUR/1,3 m³ Big Bag). Tālr. 26651831.

SIA J/G plus – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 26285454.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumam **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu un kluču **MALKU** krāmētā veidā, piegādi nodrošina. Tālr. 25607959.

Krāmētu **MALKU**, ātra piegāde. Kravas cena: 110 EUR par skaldītu, 85 EUR par klučiem. Tālr. 26632723.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tālr. 26383529.

SIVĒNUS. Tālr. 29519908.

GAILĪŠUS. Tālr. 28737855.

11 mēn. vecas baltas un brūnas **DĒJĒJVISTAS**. Bezmaksas piegāde, pērkot 10 gab. un vairāk. Tālr. 24976880.

KŪTSMĒSLUS, trūdzeni, kūdru, mulču maisos. Tālr. 29560885.

SIENU rulonos. Tālr. 29185228.

PĒRK

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA AIBI iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS, JĒRUS, ZIRGUS**. Kautsvarā, dzīvsvārā. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Bioloģiem augstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

Briežu **RAGUS**, brauc pakal. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

PSRS laika **EGLIŠU MANTIŅAS**. Tālr. 25566059.

SENLAIKU porcelāna un keramikas vāzes, servīzes un dekoratīvus traukus. Tālr. 2995417.

PIRMSKARA grāmatas, žurnālus. Tālr. 20323336.

Iepērk **ĀBOLUS**. Nodrošinām transportu. Tālr. 28165191.

VAJADZĪGI

SIA **EIRO BUILDING** (50103321151) meklē **CELTNIEKUS** – iekšējās apdares speciālistus, darbs saistīts ar komandējumiem, angļu val. zināšanas kā privilēģija, atalgojums – no 1000 līdz 2500 eiro. CV sūtīt e-pastā: eirobuilding@inbox.lv, tālr. 26548274.

SIA **Balza** (41203014061) – **STRĀDNIEKI** kokapstrādē un **ELEKTRIKIS** kokapstrādē. Samaksa: no 4 līdz 5 eiro/stundā. Tālr. 29235649.

VĒLAS ĪRĒT

Ģimene vēlas īrēt **DZĪVOKLI** Kuldīgā. Tālr. 27812113.

DAŽĀDI

JUMTA seguma maiņa, labošana, siltināšanas darbi, materiālu piegāde. Tālr. 26220256.

Visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbi. Tālr. 28254588.

Ēku **SILTINĀŠANA** ar bermo vati, aizpildām gaisa spraugas. Tālr. 25624247.

SILTINA ēkas ar vati, putām. Tālr. 28445867.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tālr. 25731315.

BRUĢĒŠANA, žogu uzstādīšana, remontdarbi. Tālr. 26953266.

Tīra **AKAS**. Tālr. 20499788.

Tīrām **AKAS**. Tālr. 26018109.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APĀUGUMU** no laukiem un grāvjiem. **PĒRKAM** šķeldošanai zarus, zāģētavu atgriezumus, gatavo šķeldu, skaidu. Tālr. 29150380.

Spiež **SULU**. Tālr. 29653166.

Dziedniece Sāra

- Dziedināšana
- Pareģošana
- Atbrīvošana no dažādām atkarībām (alkohola, azartspēlēm u.c.)

Tel. pierakstam 26381988
Pieņems Kuldīgā 12., 26. oktobrī.

Sertifikāta Nr. 67

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālrunis **63324881**
e-pasts: **sludinajumi@kurzemnieks.lv**

LĪDZJŪTĪBAS

*Bet beigu jau nav.
Ir tikai sākums –
Kā plašajās debesīs
Mūžīgais saules kāpums.*

/H.Feldmanis./

Mūsu visdziļākā līdzjūtība Tatjanai Kulbarei, mūsu mūžībā pavadot.
Ģimeņu biedrība **Dzirkstelīte**

*Kā lauži zari rokās klēpī krīt,
Nav mīlo plecu, ap ko viņas vīt.*

/F.Bārda./

Izsakām līdzjūtību Tatjanai Kulbarei, mūsu zaudējot.

Iveta, Larisa, Silvija

*Ar krītošo lapu smaržu
Jūs atvadās uzrunāju.*

/K.Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Ainai un Rihardam, dēlu mūžībā pavadot
Sigita, Sandra, Ingrīda ar ģimenēm

*No atmiņām paliek tik starojums
maigs,
Tā kā liedagā saulrieta pēdas.*

*Turp, kur tu aiziesi, apstāsies laiks,
Norims sāpes, rūpes un bēdas.*

/B.Martuževa./

Mūsu līdzjūtība Sanijai un Elīnai, no mammas atvadoties.
E.Vīgnera Kuldīgas mūzikas skolas kolektīvs

*Laiks apstājas ar skarbu piesitienu.
Nav nākotnes, ir tikai vēju balss.*

/N.Dzirkale./

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, **DZIDRU REITU** mūžībā pavadot.
Gunta, Zenta, Gunta, Aina, Inīta

*Ir aplukuši soļi,
vien paliek mīlestības gaišais stars.*

/O.Vācietis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Ivaram un Rūtiņai ar ģimeni, mīļu cilvēku zaudējot.

Doktorāta kolēģi

Cik pasacīts tev, tik ir...

Nu sarunāties ar tevi

Būs klausīties pašam sevī

Un atmiņu lappuses šķirt.

/Z.Purvs./

Esam kopā ar Eglīšu ģimeni, no tuva cilvēka atvadoties.

Sējeņu ģimene

*Es aizeju un tomēr palieku –
Gan baltā saulē, gan zilā jūrā,
Gan šalcošā vējā – es esmu pie jums.*

/Ā.Elksne./

Dalām bēdu smagumu ar tuviniekiem, **SANITU** aizsaulē ceļā pavadot.
Mājas **Saldnieki-1** kaimiņi

*Prāts negrib noticēt,
Sirds nesaprot,
Kam pēkšņi apdzisusi
Tava diena.*

/K.Apškrūma./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Aigaram, Reinim un visiem piederīgajiem, no **SANITAS LEMEŠAS** atvadoties.

Dālderu mājas iedzīvotāji

*Raudiet par liepu, kam nolauzta
pazare...*

/Ā.Elksne./

Skumstam kopā ar Jonasu, mammu zaudējot.
Skundas vidusskolas 5.b klase

*Tu, mīļo tēt, nu projām aizej klusi
Tai ceļā pēdējā, no kura nepārnāk.*

/V.Grēviņš./

Elīza, esam kopā ar tevi, no tēta uz mūžu šķīroties.

Tavi klasesbiedri, viņu vecāki un klases audzinātāja

*Kā negribas ticēt,
Ka cilvēks var tā –
No gaišas dienas aiziet mūžībā.*

/Ā.Elksne./

Skumju brīdī esam kopā ar Lasmaņu ģimeni, no **ARVJA** uz mūžu atvadoties.

Bijušie klasesbiedri un audzinātāja

*Kā ar rudens lietus lāsēm
Sirds ar skumjām sarunājas.*

/S.Kaldupe./

Izsakām līdzjūtību **IMANTA VASMUSA** ģimenei.

Gaismas ielas 9. mājas 3. sekcijas kaimiņi

LAIKA PROGNOZE

Vēl saulītē un sausumā

Tuvojas beigām zelta rudens – krāsaino lapu laiks, ko šonedēļ pasterdizina siltie, bet brāzmainie dienvidu vēji.

Turpmāk tie būs lēnāki, būtiski nokrišņi joprojām nav gaidāmi, gaisa temperatūra pamazām kritīsies. Ja lietainā un drēgnā augusta nogalē bažījāmies, ka rudens atnācis par agru, saule vairs nespīd un debesis tumšu lietus mākoņu pilnas, tad tagad varam priecāties, ka ieildzis sauss un saulains. Pēc iepriekšējo gadu novērojumiem šajā ziņā nav nekādu rekordu. Līdzīgi apstākļi vēl turpināsies, būtiskas izmaiņas gaidāmas ne agrāk par oktobra otro pusi. Šonedēļ lielākās brāzmas

bija nevis ierasti vējainajā Kurzemes piekrastē, bet Vidzemē (Rīgā ar 19 m/sek. lauži koki un bojātas zem tiem atstātās automašīnas) un Zemgalē (Dobelē – 20 m/sek.) Sociālajos tīklos parādījušies foto ar postījumiem un jautājums: „Vai jau sākusies rudens vētru sezona?” Sinoptiķi atbild, ka turpmāk iespējamas šim gadalaikam raksturīgas brīzes, bet īstermiņā vētras spēks (virs 25 m/sek.) netiek prognozēts. Vējš turpinās pūst no dienvidu puses, brīvdienās iegriežoties no dienvidrietumiem. Nedēļas nogalē Latviju ietekmēs jauns augsta spiediena apgabals ar centru virs Dānijas, tas nodrošinās sausu laiku. Vienlaikus gaiss kļūs

nedaudz vēsāks, naktīs daudzviet atgriezīsies salnas.

Viduskurzemē brīvdienās mākoņu saradīsies vairāk, saule no tiem izlīdīs retāk nekā līdz šim, taču lietu Saldus un Stendes stacija prognozē tikai naktī uz svētdienu. Nepastāvīgus nokrišņus pie mums var gaidīt arī nākamās nedēļas sākumā. Gaisa temperatūra tuvākajās dienās vēl pārsniegs +10 grādus, tad pamazām kritīs līdz +7, samazinot krāso temperatūras atšķirību diennaktī, jo Viduskurzemē arī naktīs būs ap +5, salnas vēl nav gaidāmas.

Daina Tafelberga

VĀRDADIENAS

No 9. līdz 16. oktobrim
 9. Elga (932), Helga (216),
 Elgars (223)
 10. Arvīds (2033), Arvis (1511),
 Druvis (221)
 11. Monta (1818), Tinca (19),
 Silva (561)
 12. Valfrīds (35), Kira (990)
 13. Irma (388), Mirga (3)
 14. Vilhelmīne (214), Minna (31)
 15. Eda (14), Hedviga (62),
 Helvijs (167)
 16. Daiga (4099), Dinija (160),
 Dinārs (222)
 Populārākie: **Daiga un Arvīds.**

Zināja, ka būs ar burtu K

Karīna Ozollapa, bijusī kuldīdzniece, administratore firmā *National Health Service* Anglijā:
 – Vārdu deva mamma. Viņa jau kopš grūtniecības sākuma zināja, ka tas būs ar burtu K. Brīdī, kad mani ielika klēpī, viņa saprata, ka jādod vārds Karīna. Man tas patīk – nevarētu iedomāties sev citu. Kad biju maza, daudz skatījos ārzemju slavenību televīzijas raidījumus, tādēļ gribēju sev citu, jo domāju, cik skaisti un interesanti vārdi ir tām meitenēm ārzemēs. Agrāk mani diezgan bieži mēdza jaukt ar Katrīnu, laikam tādēļ, ka tas vārds ir populārāks. Kad vēl dzīvoju pie vecvecākiem, vecmamma mani sauca par Karinčiku. Citas iesaukas nav bijušas.

Amanda Gustovska

JOKI

– Kā tas saucas, kad savā galvā dzirdi visādas balsis? Ā, paldies!

 Vīrieši nekrāc. Viņi murrā.

 Es neesmu ļaunatminīgs, jo man vienkārši ir ļoti slikta atmiņa.

 Dziedātāja iziet pie vīra. Draudzene jautā:
 – Vai turpināsi dziedāt arī pēc kāzām?
 – Nē, metīšu mieru.
 – Kāpēc?
 – Tagad man vairs neatliek laika dziedāšanai, jāspēlē stabule.

BALTU KOKS
**PĒRK MEŽUS,
 CIRSMAS, APAĻKOKUS**
 20080040 www.baltukoks.lv

SIA «Krauzers»
**PĒRK
 ZARUS** šķeldošanai
 un
**mežā pie ceļa visu veidu
 APAĻKOKUS**
 Tālrunis 29246459
 realizacija@krauzers.lv

DĀRZA DARBI

Ārija
 Rudlapa,
 agronome

9. oktobris. Ziedu diena. Apgrīž noziedējušās ziemcietes. Norok gladiolu sīpolus, kannu un dāliju gumus. Stāda narcises,

tulpes un citas sīpolpuķes nākamajam pavasarim un vasarai.

10., 11. oktobris. Lapu dienas. Novāc galviņkāpostus un puravus. Norok ārstniecības augu (baldriānu, ālantes, kalmju un citu) saknes. Stāda ziemas sīpolus lokiem. Siltumnīcās sēj zaļmēslojuma augus. Stāda kokus un krūmus.

12., 13. oktobris. Augļu dienas. Novāc vēlo šķirņu augļus un ogas. Skābē kāpostus, spiež sulu, vāra ievārījumu, konservē un kaltē augļus un dārzeņus. Stāda augļu kokus.

14., 15. oktobris. Stādīšanai un ražas vākšanai nelabvēlīgas dienas. Apstrādā augsni. Novāc vietā augošo. Izfira siltumnīcas.

PĒRKAM
 Augošu koku cirsmas un sortimentus pie ceļa
 Meža īpašniekiem:
 • Veicam bezmaksas konsultācijas;
 • Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
 • Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.
Metsā
 Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
 www.metsaforest.com/lv

LOGI UN DURVIS Rudens atlaides logiem **līdz 23%**
 Akcija līdz 31.10.2021.
 • ŽALŪZIJAS
 • GARĀŽU VĀRTI
 • METĀLA DURVIS
 • PRETINSEKTU SIETI
 • PVC LOGU UN DURVJU REMONTS
 Kuldīga, Vakara iela 15. www.montaznieksde.lv
 Tel. / fax 63323281, mob. 26179829 **MONTĀŽNIEKS DE**

VIKA SIA «Vika Wood»
 kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes zāģbalkus.
 Sīkāka informācija pa tālruni 26443376.
 Papildu informācija www.vikawood.lv.

PASAULE LIELĀJĀ DZINTARĀ
 LIELAIS DZINTARS
 16. OKTOBRIS | SESTDIENA | 18.00
 LIELĀ ZĀLE
**PERSIEŠU MŪZIKAS ZELTS.
 ŠEMIRANI ĢIMENE**
 Liepāja
 BILĒTES: BILESUPARADIZE.LV
 INFORMĀCIJA: LIELAISDZINTARS.LV

2021./2022. GADA OPTIBET VIRSLĪGA
TELPU FUTBOLĀ
 1. KĀRTAS SPĒLE
 SESTDIEN 09.10.2021 | **PILTENES IELĀ 25** | PLKST. 18:00
 KULDĪGĀ
FC NIKERS VS **BFC DAUGAVPILS**
 KULDĪGA DAUGAVPILS
 SPĒLI BŪS IESPĒJAMS VĒROT KLĀTIENĒ ZALĀJĀ REŽIMĀ, KAS NOZĪMĒ, KA SPĒLI VAR APMEKLĒT PERSONAS AR SADARBSPĒJĪGU VAKCINĀCIJAS VAI PĀRSLIMOŠANAS SERTIFIKĀTU, PIE IEEJAS UZRĀDOT TO KOPĀ AR PERSONU APLIECINOŠU DOKUMENTU - PASI VAI ID KARTI
FANO PAR SAVĒJIEM
 WWW.NIKERS.LV

MŪZIKA

„Ferencam Listam pateicoties, iemīlēju klasisko mūziku. Viņš iedvesmoja vingrināties, lai kādu dienu spēlētu klausītāju priekšā,” atzīst pianists Vestards Šimkus.

3. lpp.

JAUNAS UN TALANTĪGAS

Katō un Rūta Ķergalve.

2. lpp.

PERSONĪBA

Ance Krauze: „Atceros: Maestro sēdēja pirmajā rindā un caur brillēm skatījās uz mani.”

4.-5. lpp.

Dizaina studenti no dažādām valstīm

Starptautiskas studiju programmas maģistranti Kuldīgas Mākslas namā apgūst mūspusē vēl pasvešu nozari – pakalpojumu dizainu.

Vairāki studenti no Latvijas un ārzemēm Kuldīgā iegūs maģistra grādu specialitātē *Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas*. Mūsu sabiedrībai tā ir diezgan jauna terminoloģija. Būtiskākais, ko viņi apgūs, ir biznesa pamati, mācoties saprast pakalpojumu saņēmējus un to, kā pakalpojumus uzlabot. Latvijas Mākslas akadēmijai programma ir kopīga ar Lapzemes Universitāti Somijā. To pabeidzot, studenti iegūs divus diplomus.

Programmas direktore Ilze Kundziņa ir priecīga, ka pēc ilgas studiju izstrādes beidzot var satikt studentus un redzēt visa šī laika augļus. Ilze Supe, pašvaldības mākslinieku rezidences vadītāja, vienā vārdā izjūtas raksturo kā trakas. No vienas puses, svētku izjūta, jo programma veidota

vairākus gadus. No otras puses, ārkārtīgs satraukums, lai viss izdotos. Ilze cer, ka programmai būs nākotne: „Mēs esam komanda, kas ar katru labo atsauksmi grib nākamo dienu padarīt vēl labāku.”

Studente Nīdija atlidojusi no Taivānas. Latvijā viņa vienojas pirmo reizi, un visvairāk meitenei patīk zaļā daba un jaukie cilvēki. Studijās pieteikusies tāpēc, ka šī darba joma var palīdzēt daudziem. Cilvēkus apkalpo skolas, bankas, citas iestādes un uzņēmumi, tāpēc pakalpojumu dizains var palīdzēt tiem kļūt labākiem. Nīdija Latvijā paliks desmit mēnešus, pārsvarā studējot Rīgā, ik pa laikam atbraucot uz Kuldīgu.

Roksana ir no Kolumbijas, taču piecus gadus dzīvo

Spānijā. Meitene mūsu zemē bijusi vairākas reizes, jo precējusies ar latvieti, tomēr šeit ir pirmo reizi. Visbiežāk Roksana esot Rīgā vai Cēsīs. Kuldīgā viņu uzrunājot arhitektūras šarms.

Sigrīda no Helsinkiem cer studijās ieraudzīt jaunas idejas, kā pakalpojumus cilvēkiem uzlabot. Viņai tā šķiet ļoti nepieciešama dzīves joma, īpaši tagad, kad sabiedrībā notiek lielas pārmaiņas, jo daudzi pakalpojumu sniedzēji pāriet digitālajā vidē. Sigrīda domā, ka ir vērts pamainīt arī skatu uz skolām, ieviest vairāk sporta, mākslas un digitālu iespēju. Pēc nedēļas viņa dosies atpakaļ uz Somiju un atkal atbrauks novembrī, februārī un jūnijā.

Katrīnas Blauas teksts un foto

Mūzikā sevi iepazīt un augt

Kuldīdznieci Rūta Ķergalvi raksturo deģme, vēlme darīt un nepadoties. Viņa ir mūziķe pēc aicinājuma. Apgūstot pirmos ģitāras akordus, radušās arī pirmās dziesmas. Jau 13 gadus ar meiteņu grupu koncertējusi toreizējā mūzikas klubā *Zabadaks*, vēlāk devusies studiju gaitās uz Rīgu, bet nu atgriezies mājās, kļuvusi par mūzikas skolotāju V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā un izdevusi savu jauno dziesmu *Gaisā*.

Rūta Ķergalve: „Studijas mūzikā bija vienīgais patiesais aicinājums. Laikam jau tad, kad patiesi zini, ko gribi, tādi šķēršļi kā zināšanu vai pieredzes trūkums vairs nav nozīmīgi.”

SPĒĻU SINTEZATORS UN AIZLIĒGTĀ ĢITĀRA

Pirmos gadus Rūta pavadījusi Kuldīgas Alternatīvajā sākumskolā, no 6. klases mācījusies Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolā. Mūzika viņu saistījusi vienmēr.

„Bērībā daudz iztēlojos, ka dziedu lielos koncertos, dungoju pašsacerētas melodijas, mīlākās rotaļlietas bija sarkans spēļu sintezatoriņš un vecākā brāļa Inta (grupas *Oranžās brīvdienas* solista – red.) strikti aizliegtā akustiskā ģitāra. Skolas laikā sāku mācīties ģitārspēli, apgūstot akordus, radās arī dziesmas, atradu domubiedrus, un 13 gadu vecumā izveidojām

meiteņu grupu, ar kuru pat izdevās koncertēt *Zabadakā*. Tad nāca Imanta Kalniņa mūzika un *Austrasbērnu* laiks, radot un izpildot arī savu mūziku.”

PAZŪD LAIKĀ UN TELPĀ

„Kad pēc vidusskolas devos uz Rīgu, sapratu, ka gribu savu muzikālo atkarību pārnest nākamajā līmenī, un iestājos mūzikas vakarskolā pieaugušajiem *Rīdze*, jo šādas izglītības man nebija. Ar

to man nepietika. Iestājos Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) programmā *Mūzikas skolotājs* ar specialitāti *Džeza un populārā mūzika*. Kad RPIVA tika likvidēta, programmas pārņēma Latvijas Mūzikas akadēmija, tāpēc divus gadus bija iespēja studēt arī tur.

Nekas cits kā mūzika manī nespēj izraisīt tādu emociju gammu. Te ir runa par lielisku pieredzi un cilvēkiem, pašu muzicēšanu, kurā var pazaudēt jebkādu laiku un telpas izjūtu, tikt pie spilgtiem pārdzīvojumiem, pārbaudījumiem, asarām, vilšanās un skumjām, bet man nekad nav ienācis prātā, ka jāmet miers vai tas nav tā vērts.”

KOMPONĒ, MUZICĒ, MĀCA

Rūtas ikdiena ar sirdslietu ir cieši saistīta: „Trešo gadu esmu atpakaļ Kuldīgā. Šeit, savās mājās, darbojos ar mūzikas ierakstiem, sadarbībā ar producentu Arvīdu Saulīti komponēju izrādēm, skaņu celiņiem, skaņu efektiem. Ir izdevies satikt lieliskus mūziķus, ar kuriem izveidot sastāvu, lai izpildītu savu mūziku.

Mācu mūziku pamatskolas vecuma bērniem V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā, vadu divus

„Agrāk ticēju iedvesmai, bet nu jau kādu laiku domas esmu mainījusi. Izvirzi mērķus un dari!”

DARĪŠANA UN EMOCIJU VIRPUĻI

Rūta atklāj, ka dziesmas top darot: „Agrāk ticēju iedvesmai, bet nu jau kādu laiku esmu domas mainījusi. Jo vairāk darām, jo vairāk, labāk izdodas. Protams, ir reizes, kad kāds pārdzīvojums, pieredze var veicināt jauna materiāla radīšanu, un tad ir jāļaujas, bet pārsvarā gaidīt iedvesmu ir diezgan bīstami – var arī neatnākt. Mani ļoti labi ietekmē citu noteiktus termiņš. Mūzikas radīšanai man ir svarīgi būt vienai, mājās, ar instrumentiem, reizēm var palīdzēt neliela laika limita trauksme.

Mūzika man dod jēgu. Tā sniedz neizsakāmu prieku un milzu pārdzīvojumus, arī mieru, bet tā var satricināt, radīt trauksmi, stresu. Caur mūziku sevi var iepazīt, augt visdažādākājos veidos. Pieredze rāda, ka ar sapņošanu aizrauties nevajag, – plānošana, mērķu izvirzīšana un ieešana uz tiem ļauj notikt kustībai uz priekšu. Plānu ir daudz, un tāpēc jau dzīvot ir tik aizraujoši – kā būvēt māju, kas nekad nav gatava. Vienmēr ir, kur augt.”

Evelīna Vasiļčika

Rūtas Ķergalves arhīva foto

Katō jaunais pagrieziena punkts

Tikko klajā nācis kādreizējās skrudnieces *Annas Zankovskas* jeb *dziedātājas Katō* albums *Es tā jūtos*.

Līdz atklāšanai septembra vidū Rīgā, Tallinas ielas kvartālā, jaunajai mūziķei neesot bijis ne mirklis brīva laika. Turklāt ik dienu jāpilda vokālās pedagoģes pienākumi, kā arī bija filmēšana tāda paša nosaukuma singla videoklipam, kas būs skatāms jau tuvākajās dienās. Tāpēc tikai tagad varot mazliet atvilkt elpu un sākt domāt par jaunām idejām.

NO MAZAS IECERES – PILNS ALBUMS

Es tā jūtos ir Katō pirmais pilnais albums ar desmit dziesmām, no tām iepriekš izskanējis tikai *Nakstauriņš*. Dziedātājas kontā vēl ir minialbums *Ko mani putni ēd*, kas izdots 2019. gadā. Abi tapuši sadarbībā ar mūzikas producentu Kasparu Ansonu.

Kā jau visiem radošiem cilvēkiem, kas saistīti ar kultūras norisēm, Katō nepatīk vārds *pandēmija*, bet tieši šis laiks devis iespēju apdomāt, ko viņa grib klausītājiem pavēstīt, un eksperimentēt. Tā no minieceres sanācis pilns albums. Jaunais kopdarbs atšķiras ne tikai pēc formas, bet arī satura un izpildījuma. Iepriekš dziesmas bija lielākoties par mīlestību un šķiršanos, šeit parādās arī citas tēmas.

DAŽĀDI EKSPERIMENTI

„Mākslinieciski mēģinājām iet

citu ceļu,” dziedātāja stāsta par izpildījumu. „Latvijā ir sieviešu vokālu pārbagātība. To, ko darīju pirms diviem gadiem, šodien dara daudzas jaunās mākslinieces. Pamēģinājām rakstīt kantonā, kas ir agrīnajai akadēmiskajai mūzikai raksturīga tehnika: viens melodiju iesāk, pēc dažām taktīm pievienojas otrs. Tā tapa dziesma *Acis*. Ir skaņdarbi, kas ietver modulācijas un tempa maiņas, jo vēlējamies popmūziku padarīt sarežģītāku, vienlaikus viegli uztveramu. Mēģinājām arī manu balsu tembru pārtaisīt sintētiskā skaņā kā ar sintezatoru. Lai to visu novērtētu, katram pašam albums jānoklausās.”

SĀKA NO NULLES

Anna kā solodziedātāja sevi pieteica 2019. gada sākumā, izdodot dziesmu *Es gāju par tālu*. Iepriekš uz skatuves viņa bieži bija fona vokāliste citiem, tostarp

piedalījies *Eirovīzijas* finālā kopā ar Aminatu 2015. gadā un ar Justu 2016. gadā. Plašāku atpazīstamību guva dziesmu konkursā *Supernova*, vēlāk mūzikas šovā *X faktors*. Skatuves vārds Katō radies no angļu vārda *cut* (latviešu val. – *griezt*), ar to mūzikā iezīmējot jauna ceļa sākumu.

Vai *Es tā jūtos* ir atkal viens pagrieziena punkts, un kādi būs nākamie? „Jā, tas *cut* joprojām man atbilst,” saka dziedātāja. „Pēdējos divos gados dzīve pamainījies, bet uz labo pusi. Esmu harmonijā ar to, ko daru, lai gan nevaru teikt, ka iepriekš tā nebija. Man ļoti patika dziedāt bekvokālu un sadarboties ar zināmiem māksliniekiem. Tomēr tad nejutos īsti piepildīta. Tā nonācu līdz Katō. Kā Annai Zankovskai startēt nebija prāta darbs, jo vārds ir garš – citiem būtu bijis grūti iegaumēt. Vajadzēja pilnīgu *rebrandingu**, lai sāktu no nulles.”

Katō albuma *Es tā jūtos* ilustrācija, ko veidojusi māksliniece Zane Zaķe, ataino ne tikai tā ideju, bet arī dziedātājas un producenta izjūtas par radošo procesu pēdējā gada laikā.

JA AICINĀS, ATBRAUKS

„Varbūt kādreiz domāšu par tādiem konkursiem kā *Eirovīzija* un plašākiem pasākumiem. Nesaku ne *jā*, ne *nē* – tad jau redzēs, kur mani vējš aizpūtīs un straume aiznesīs. Pandēmijas laikā iespējas ir ierobežotas, un cilvēki jau nesaprot, ko drīkst, ko ne. Pateicoties darbam pie albuma, pusotrs gads bijis piepildīts. Vasarā bija arī koncerti, lielāki un mazāki projekti, bet kaut ko superlielu vēl nevaru iedomāties. Dzīmtajā Skrundā kā Katō esmu viesojusies tikai vienu reizi. Koncertēju Saldū, arī Kuldīgā pagājušās vasaras Pilsētas svētkos. Plānojam koncerttūri ar jauno albumu, un, ja dzīmtā puse uzaicinās, ar lielāko prieku ieradīšos.”

IZJŪTU LABIRINTOS

Nav gluži tā, ka plāni tik no vēja un straumes atkarīgi. Turklāt Anna ir pedagoģe, un šis darbs prasa ne vien talantu, bet arī savu tiesu mērķtiecības. Runājot par albuma nosaukumu, dziedātāja

atzīst, ka nav nekā sarežģītāka par cilvēku – tik ļoti zināms un neizzināms vienlaikus. Arī pašā mītot tik daudz emociju, ka var apmaldīties un vairs neatrast ceļu atpakaļ: „Es daudz analizēju sevi dažādās situācijās, un tas atspoguļojas arī daiļradē.”

TIKAI MIRKLI MIERA

Kādreizējai skrudniecei gribētos uz dzimtajiem *Ventaslīciem* atbraukt biežāk, lai aizmuktu no straujā dzīves ritma. Taču to tagad nevar atļauties, jo jāstrādā, cik var. Kad pagājušajā gadā pandēmijas dēļ visu pēkšņi slēdza, bijis skumji. „Braucam (ar dzīvesdraugu Ēriku un Jorkširas terjera suņuku Hosē – aut.) šeit baudīt klusumu vakaros, vērot zvaigznes naksnīgajās debesīs,” tā Anna. „Īstenībā cilvēkam jau neko daudz nevajag. Tikai uz brīdi pabūt mierā. Tas ir tik ļoti skaisti.”

*Vārda, zīmola maiņu

Daina Tāfelberga
Annas Zankovskas
arhīva foto

Mūsdiēnīgs, bet kā pianists – citā laikmetā

Šoruden festivāls *Teātris ir visur Kuldīgā* beidzās ar pianista VESTARDA ŠIMKUS soloprogrammu *Ferencam Listam – 210*. Pazīstamajam mūziķim un arī komponistam pie mums tā bija pirmā uzstāšanās.

Koncerts Mākslas namā ieilga vēlā vakarā, pārsniedzot tam atvēlēto laiku, jo klausītāji ar aplausiem izlūdzās vēl vienu skaņdarbu. Māksliniekam priekšā vēl bija stundu ilgs brauciens līdz mājām, tomēr viņš labprāt *Kurzemniekam* sniedza interviju, pulkstenī neskatoties.

Vairākus klausītājus pārsteidza fakts par jūsu pirmo koncertu mūsu pilsētā, jo šķiet, ka tikšanās mūzikā jau bijusi. Kādas jums tagad izjūtas?

Es pats tam nevarēju noticēt, jo Kuldīgā esmu biežs viesis – Rīgas ielās pat ne tik daudz neesmu. Varbūt satikšanās ar kuldīdzniekiem bijusi citā Kurzemes pilsētā, piemēram, Liepājā, kur koncertēju biežāk. Mūsu ģimenei pilsēta pie Ventas rumbas ir viens no populārākajiem galamērķiem Latvijā. Ļoti iemīļota vieta. Kad vien brīvs un jauks laiks, tā kāpjam mašīnā un braucam šurp.

To, kāds bija koncerts, vispirms jāpauzē klausītājiem. Šeit ir izcili skanīga, patīkama telpa – ļoti laba akustiskiem kamerkoncertiem. Tādā ziņā izjūtas brīnišķīgas. Par to nožogojumu, aiz kura man bija jāspēlē, vairs neizteikšos. Tāpat par izstādi* telpā. Protams, ļoti aizspriedumains pret mūsdienu mākslu neesmu. Klasiskā mūzika radusies sen, sen, kad māksla bija pavisam citāda. Bija cita izpratne par skaistumu, jutekliskumu, to, kas labs vai ļauns, gaišs vai tumšs. Un es šovakar spēlēju 19. gadsimta romantisma laikmeta mūziku. Ferencs Lists savā laikā bija visiemīļotākais komponists pasaulē. Mazāk zināms, ka viņš bija dziļi reliģiozs – jau tīna gados gribējis būt par priesteri. Vecumdienās viņš arī kļuva par garīdznieku un turpināja rakstīt spožu, iedvesmojošu garīgo mūziku.

Koncerta anotācijā izklāstīta ungāru komponista nozīme jūsu dzīvē jau kopš astoņu gadu vecuma. Ar ko īpaša šī jubilejas programma?

Tikai Ferencs Lista mūzikas soloprogrammu pirmoreiz spēlēju pirms desmit gadiem – 200. jubilejai veltītu. Ar to diezgan daudz iznāca koncertēt gan Latvijā, gan citur pasaulē. Jā, Listu gan klausītāji, gan paši mūziķi pazīst kā sava laika rokzvaigzni, kurš

rakstīja virtuozu mūziku. Pateicoties viņam, iemīlēju klasisko mūziku, nepametu mūzikas skolu. Viņš iedvesmoja vingrināties, lai kādu dienu es spēlētu klausītāju priekšā. Lista mūzika ir spoža un diezgan sarežģīta. Kā jau teicu, vētrainais komponists sarakstīja daudz garīgās mūzikas darbu, pavēstot pasaulei kaut ko jaunu. Tos spēlē retāk. Patiesībā viņš jau 19. gadsimtā mūža nogalē rakstīja tādu mūziku, kas raksturīga 20. gadsimtam. Tas vēsturniekiem bieži paslīd garām, jo visi mūziķi aizņemti ar leģendām par to, kāds virtuozs rokmūziķis bijis Lists uz skatuves. Tāpēc šo programmu veidoju tā, lai satiktos gan Lista dievišķais, gan pasaulīgais tēls. Puse ir garīgā mūzika, otra puse – tā izteikti virtuozā, laicīgā un savulaik dāmas šarmējošā.

Vai tie ir skaņdarbi, kurus citi izpildītāji spēlē reti?

Tā ir mana prioritāte, ka, veidojot programmas, izvēlos mazāk zināmus populāru komponistu skaņdarbus. Protams, daudz esmu spēlējis arī ne tik slavenu autoru mūziku. Bet, spēlējot tādas kā Rahmaninovs, Šopenhāijs vai Lists, cenšos atrast to, kas nav spēlēts tik bieži. Tie ir tik ģeniāli komponisti, ka daudz no viņu radītā nepelnīti piemirsts. Tā mūzika jau nav sliktāka par viņu populārajiem darbiem – tāpat ir spilgta un tēlaina, vienkārši tai vēsturiski nav paveicies.

Par 19. gadsimta mūziķa virtuoziētāti ir tikai nostāsti – neviens jau to spēli nav dzirdējis. Vai ticat, ka netiek pārspēlēti?

Jā, tie ir nostāsti, ka Lists spējis uz klavierēm uzburt neticamas noskaņas un nokrāsas. Bet nav iemesla neticēt, jo to ir teicis, piemēram, Klods Debišs, kuram Lists bija mīļākais komponists. Viņi bija tikušies. Mēs tagad varam klausīties Debišs klavierespēli un kaut ko saklausīt no autora. Tāpat vēl citu Lista mācekļu ierakstus. Esmu tos ļoti iemīļojis un bieži klausos, iedvesmojos savai spēlei. Ieraksti veikti 20. gadsimta sākumā. Tā ir tāda pianisma skola un meistarība, kāda mūsdienās vairs neeksistē. Neviens vairs nevar tā nospēlēt, kā viņi tolaik. Es viņus redzu kā ideālus, pēc kuriem mūziķi tiekieties.

Piemīnējāt, ka Lista spēle

Koncertā Kuldīgas Mākslas namā Vestards Šimkus spēlēja tādu Ferencs Lista programmu, kurā savienots iemīļotākā komponista skaņdarbu dievišķīgais un pasaulīgais aspekts.

„Cenšos saprast un ņemt vērā to, kas interesē mūsdienu klausītāju. Tomēr laikam neesmu laikmetīgās mūzikas komponists un pianists. Eju pa savu taciņu pretī kaut kam, ko uzskatu par gaismu,” atzīst pianists Vestards Šimkus, Latvijas un starptautisku konkursu laureāts.

bijusi tik vētrains, ka bieži vien viņš instrumentu sašķaidījis gabalu gabalos. Vai arī jums gadījies kādu salauzt?

Lists spēlēja uz veciem instrumentiem ar koka rāmi – metāla nebija. Flīģelis Mākslas namā arī ilgu laiku kalpojās, tomēr vēl izturīgs un koncertiem pietiekami labs. Man mājās ir aptuveni tikpat vecs, un tam stīgas plīst gandrīz katru dienu. Mājās spēlēju nesaudzīgāk – skatītāju priekšā tik brutāli nevaru atļauties. Mans tēvs ir iemācījis gan skaņot klavieres, gan uzvilkt stīgas. Viņš to dara gandrīz katru dienu – es to amatu nevaru iemācīties.

Vai klausāties citu šodienas pianistu spēli, tostarp tos skaņdarbus, kas ir jūsu repertuārā?

Esmu arī kaismīgs klausītājs. Ik dienu atlicinu stundu vai vismaz pusstundu, lai klausītos mūziku. Ne tikai klavieres, arī simfonisko, koru un citu mūziku. Par mūsdienu pianistu ierakstiem jāatzīst, ka tos tikpat kā neklausos. Retu reizi, profesionālas intereses vadīts, lai būtu ieskaits šodienā. Bet es kā pianists dzīvoju citā laikmetā pirms 100–110 gadiem. Un tā laikmeta ierakstus, kā tiek spēlētas klavieres, klausos ļoti daudz. Un mācos joprojām. Spēles estētika ir ļoti atšķirīga. Man tā šķiet dabiska, mīļa un tuva – tajā es jūtos kā zivs ūdenī. Spēlējot cenšos kaut ko paturpināt.

Tādaspēle ir tradīcija, kas 20. gadsimta vidū diemžēl strauji tika izbeigta. Sākās tāda estētika, kas

koncentrējas uz citām vērtībām. Tās mani vairs nesaista, jo agrīno ierakstu krājumā skan dabiska nepiespiestība. Šķiet, pianisti improvizē, nevis tikai spēlē uzrakstītās notis. Ja mūzika ir ātra un vētrains, tad spēlēt neiedomājami ātri un vētraini. Ja mūzika ir mierīga un apgarota, viņi spēlē ārkārtīgi mierīgi un apgaroti. Mūzikas frazēšana ir līdzīga runāšanai ar teikumiem, proti, katrai frāzei ir sākums, kulminācija, nobeigums. 20. gadsimta vidū jauno filozofisko skolu ietekmē tas pazūd, rodas pavisam cita izpratne, kā klasisko mūziku interpretēt. Tā kļūst kā sastindzis muzeja objekts, kurā visām notīm jābūt precīzi izpildītām. Frāzēm pietrūkst intuitīvi saturiskas nozīmes. Protams, tās ir manas subjektīvās izjūtas, un daudzi muzikologi teiks pavisam ko citu. Bet šo izjūtu dēļ izvēlos labāk klausīties simt gadu vecus ierakstus.

Bet mūsdienu klausītājiem un muzikologiem par prieku spēlēt mūziku, kas nav vai varbūt tomēr ir laikmetīga.

Ir termins *laikmetīga akadēmiskā mūzika*, kurā pastāv savi standarti. Bieži dzirdam, ka mūsdienās nav nekādu vienotu stilistisku vadlīniju. Tā nav taisnība. Vadlīnijas ir, turklāt diezgan stingras. Ir jaunā sarežģītība, kas vairs nav jauna, jo pastāv gadus 70. Tāpat ir garīgums ar saviem spēles noteikumiem. Ja kāds komponists rada kaut ko ārpus tiem, tad viņš vairs nepieder laik-

„Mācos no tās pianisma skolas, kāda bija līdz 20. gadsimta vidum un kurā skanēja nepiespiestība. Man tā spēles estētika šķiet dabiska, mīļa un tuva – tajā es jūtos kā zivs ūdenī.”

metīgajai mūzikai.

Liekot roku uz sirds, nevaru teikt, ka esmu laikmetīgās mūzikas komponists. Eju pa savu mūzikas taciņu pretī kaut kam, ko uzskatu par gaismu. Cits varbūt to sauks citādāk. Tā ir mūzika, kas ir sena pēc uzbūves harmonijas, izpratnes par katarsi. Tomēr es cenšos saprast, kas mūsdienu klausītāju pa īstam uzrunā. Tas bieži vien nav kas tāds, ko sauc par laikmetīgu. Jo pašreizējais laikmetīgums jau arī ir vairāk nekā pusgadsimtu vecs. Neviens nevar izvairīties no mūzikas, kas skan lielveikalos vai kinoteātros. Gribam to vai ne, bet arī tā veido mūsu šodienas izjūtas, šī laika gara estētisko izteiksmi. Bieži vien tā ir skaista un uzrunājoša. Kaut kas jau tajā ir specifisks un mūsu laikam raksturīgs. Cenšos ņemt to vērā, rakstīdamus savu mūziku. Un tad iznāk mūsdienu satikšanās ar seno. Nav grēks mūsdienās rakstīt klasiskā izpratnē skaistu un harmonisku mūziku. Ja mūsdienu mūzika nespēj rezonēt ar mūsdienu klausītāju, nevaram saukt to par laikmetīgu.

Atsauksmēs pēc jūsu koncertiem bieži izskanējis vārds *pārsteidzoši*. Kas jūs pašu pārsteidz: gan mūzikā, gan dzīvē vispār?

Man pārsteigumi nepatīk. Man patīk visam, īpaši koncertiem, rūpīgi sagatavoties. Pret šādu apzīmējumu esmu skeptisks. Mākslā cilvēki bieži vien meklē izjūtas, kas šķiet pārsteidzošas. Klasiskās mūzikas pianists lielu daļu laika pavada, spēlējot to, kas uzrakstīts sen un ir vairāk vai mazāk zināms, daudzu izpildīts un ierakstīts. Ko pārsteidzošu tur var atrast? Tāpēc domāju, ka vajag nevis koncentrēties uz pārsteigumiem, bet vairāk novērtēt to, kas ir mūžīgs. Kas nepārtraukti apliecina labo un ir patiesi skaists. Brīdī, kad sāksim par to domāt, paši būsīm pārsteigti par to.

* Gleznotāja Kristapa Zariņa izstāde *Laiks, telpa, apziņa*

**Daina Tāfelberga
Lailas Liepiņas foto**

TRĪSREIZTRĪS

pasaules latviešu ģimeņu kustība

ARĪ MONTAS UN ARMANDA STĀSTS

Vasaras izskaņā Bauskas pilskalna estrādē ģimeņu kustības 3x3 salidojumā pirmizrādi piedzīvoja kuldīdznieces MONTAS JAKOVELAS un dzīvesbiedra, rīdzinieka ARMANDA JAKOVELA dokumentālā filma *Trīsreiztrīs. Pasaules latviešu ģimeņu kustība*.

Filma stāsta par 3x3 nometnēm visā pasaulē, kas kļuvas par unikālu nemateriālo vērtību latvietības saglabāšanā. Nosaukums *Trīsreiztrīs* simbolizē trīs paaudzes ģimenē: bērnus, vecākus un vecvecākus. Pirmā nometne notika 1981. gadā Garezerā (ASV). 1983. gadā tās sāka rīkot arī Austrālijas latviešu kopiena, drīz pēc tam tautieši Anglijā, Zviedrijā, Kanādā un Francijā. Toreiz rīkotāju kvēlākais sapnis bija – kaut Latvija reiz atgūtu neatkarību un ārzemju latviešiem būtu iespēja šādi saņākt kopā ar Latvijas latviešiem. Tas īstenojās 1990. gadā, kad pirmā nometne notika Madlienā. Kopš tā laika Latvijā katru gadu ir divas nometnes.

Filmas veidotājiem Montai un Armandam Jakoveliem šī ir debija pilnmetrāžas dokumentālajā kino. Abi 3x3 nometņu kustībā piedalījušies kopš bērnības un kopā ar to izauguši, tāpēc darbs bijis ļoti personisks.

Ar kādām izjūtām paši skatījāties pirmizrādi?

28. augustā pirmizrāde bija 3x3 salidojumā Bauskā, bet plašākai auditorijai – 2. septembrī Latvijas Televīzijā. Bija atvieglojums, jo darbs ilga piecus gadus. Visu laiku materiāls apauga ar jaunu informāciju – šķīta, ka neredzam ne galu, ne malu. Ja kādreiz vēl būs iedvesma pašiem vai citiem, no tā var veidot nākamās filmas. Mūsu darbs beidzies. Ir milzīgs gandarījums, ka par spīti sarežģījumiem visu izdarījām tā, kā iecerēts. Daudz piedzīvojām, daudzviet pabijām, satikām daudz cilvēku.

Kas ir tālākā vieta, kurp filmēšana jūs aizveda?

Austrālija. Tas bija liels piedzīvojums. No Eiropas ieceļojot, vīzas nav vajadzīgas, bet visai formāli jāizpilda dati par sevi, kurus migrācijas pārvalde apstiprina. Manus apstiprināja jau nākamajā dienā, bet Armandam gaidījām ilgi. Tuvojās lidošanas datums, bet atbildes vēl nebija. Rakstījām, kas par lietu. Atbildēja, ka Armanda lieta vēl tiek izskatīta. Papildus jāizsūta izraksts no Valsts ieņēmumu dienesta par

Monta un Armands Jakoveli filmē Salacgrīvas 3x3 nometnes daudzinājumu – uguns rituālu.

Monta Jakovela

Filmas scenārija autore. TV3 ziņu žurnāliste. Veidojusi arī TV dokumentālās filmas: *Latvijas faili. Čigāni Latvijā* (2013), *Nelūgtie viesi: Eiropas krastos izskatītie* (2016), *Kas ir Levits?* (2019).

Armands Jakovels

Filmas operators un montāžas režisors. Absolvējis Eiropas Filmu koledžu Dānijā, strādājis Jura Podnieka studijā, stāstiem par Latviju izpildījis pasūtījumus vadošajām pasaules ziņu aģentūrām *Associated Press* un *Euronews*. Kinooperatora Ginta Bērziņa asistents, piedalījies *Viestura Kairiša* spēlfilmas *Melānijas hronika* un Lailas Pakalniņas dokumentālās filmas *Karote* uzņemšanā. Iemūžinājis vairākas 3x3 nometnes.

pēdējiem desmit gadiem, kur viņš strādājis, un citi dokumenti. Visticamāk, gribēja noskaidrot, vai kāds bezdarbnieks negrib pārbēgt uz dzīvi Austrālijā.

Pirmās aviobiļetes atcēlām. Aizrakstījām Austrālijas 3x3 vadībai, ka ir šāda situācija un nevaram riskēt. Jau samierinājāmies, ka viss par gadu pagarināsies. Taču 30. decembrī Armands e-pastā saņēma ziņu, ka var doties uz Austrāliju. Uzreiz meklējām biļetes un 31. decembrī izlidojām, 3x3 nometnē visu paspējām nofilmt, nointervēt.

Vai paši izdomājāt, ka jāuzņem filma par 3x3?

Iecere pirms daudziem gadiem nāca no Armanda. Viņš mācījās Eiropas Filmu skolā Dānijā, un, kad atbrauca uz Latviju, satikāmies kā seni draugi no 3x3 nometnēm. Tolaik nebijām kopā kā pāris. Armands uzrunāja, vai negribētu veidot dokumentālo filmu, jo zināja, ka strādāju televīzijā. Piekritu. Gājām runāt

ar 3x3 Latvijas padomi. Tā bija mūsu iniciatīva, jo šīs nometnes mums daudz devušas – gribējām kaut ko dot pretī.

Kā cilvēki citās valstīs uzņēma ziņu, ka veidojat filmu par 3x3 kustību pasaulē?

Attieksme bija dažāda. Visiem nebija skaidrs, kas tas par projektu, kur to rādīs, cik apjomīgs būs. Bija daudz jāskaidro, ko darām. Lai nebūtu jātērē liela nauda ceļošanai, Austrālija sākumā piedāvāja, ka nometnē notiekošo vietējie nofilms ar telefonu. Bet filmai tas neder. Sākumā intervējās cilvēki kautrējās, sak', ko nu es, bet sarunas laikā atvērās un atcerējās daudz senu, interesantu notikumu.

Vai filmas tapšanas brīdī citu vērtējums bija svarīgs?

Filmēšana bija pusē, un mēs bijām Vācijā, kur 2018. gadā 3x3 nometne notika pirmo reizi. Tas filmā bija jauns pavērsiens, ka 3x3 kustība turpina augt, ka tā nepieciešama jaunās pasaules vietās, kur latviešu ir pietiekami.

Bija pāris sarunu, pēc kurām raisījās pārdomas, ka cilvēki no šīs filmas sagaida daudz. Katrs tajā grib kaut ko redzēt, un liekas, ka tieši to vajag parādīt. Sapratām – visus apmierināt nevarēsim, tāpēc filma jāveido pēc intuīcijas, kā es un Armands to izjūtam. Mazāk ietekmējoties no tā, ko saka citi. Tā bija vieglāk iet savu ceļu, īstenot savu redzējumu.

Sākumā domājām rīkot pirmskatu, pieaicināt kino profesionāļus. Tomēr, kad filma bija pabeigta melnrakstā, izlēmām nevienam nerādīt. Ko mēs iegūtu, kādam parādīt? Darbs ir pabeigts, nav arī resursu ko mainīt, pārmontēt. Daļēji arī tāpēc, lai sevi mazliet pasargātu.

Tagad esam dzirdējuši daudz labu atsauksmju. Sapratām, ka uz tās īstās stīgas esam uztrāpījuši. Mums bija svarīgi, lai filma uzrunā ne tikai 3x3 dalībniekus, bet arī tos, kuri par šo kustību dzird pirmo reizi.

Runā, ka ģimenē viens otru vislabāk var iepazīt, kopā ko

remontējot vai dodoties ekskursijā. Vai līdzīgi bija arī jums?

Feisbukā tā arī ierakstīju: „Ja grib izbaudīt emocijas viskrāšņākajā to izpausmē, novēlu pārim izveidot kopā dokumentālo filmu!” Daudz bija jāstrīdas. Tas mūs gan stiprināja, gan parādīja, ka pēc strīda varam saligt mieru. Filmēšanas laikā sapratām, cik ļoti mums saskan vizuālais redzējums. Tas iedrošināja arī turpmāk veidot ko līdzīgu. Process ir ļoti ievilkošs. Jāatrod tikai istā tēma, kurai vērts ķerties klāt.

Cik liela ir skatītāju interese par dokumentālo kino?

Ir divas daļas. Latvijā dokumentālais kino ir ar senām tradīcijām, izkoptiem un niansētiem virzieniem. Šī niša nav brīva – tā ir diezgan noslogota. Latvijā daudzi veido labus dokumentālos stāstus. No otras puses, visā rietumu pasaulē cilvēki arvien vairāk grib patērēt izklaidi, smieklīgus šovus. Dokumentālais dabū konkurēt ar lēto izklaidi. Katrai daļai ir sava auditorija.

Cik gadu pati kā dalībniece esi bijusi 3x3 nometnēs?

Vairāk nekā divdesmit. Pirmo reizi aizbraucām, kad man bija septiņi gadi. Un neapnik! 3x3 ir vide, kur katrā vecumā var atrast sev ko saistošu. Atceros – kā bērns piedalījās dažādās radošās nodarbībās: keramikā, sportā, rotu kalšanā, teātrī. Pusaudžu gados bija interesanti satikties ar vienaudžiem no visas pasaules. Sākumā nemaz tik daudz ārzemju latviešu nevarēja sastapt, tāpēc bija interesanti uzzināt, kā viņiem rit mācības, kādas ir atšķirības. Pasaule pēkšņi kļuva tik pieejama!

Tagad mums ar Armandu pašiem ir bērniņš (meitiņa Melisa – aut.), mēs varētu braukt un būt kopā ar ģimeni, nodot vērtības tālāk. Tas ir tik jauki – sajust, ka visa ģimene ir kopā!

Armands 3x3 nometnes apmeklēja no astoņiem gadiem. Esam runājuši, cik daudz tās mums devušas – arī izpratni par savu piederību, identitāti, attīstījušas dažādas prasmes. Armands nometnēs gāja mācīties skaņu apstrādi pie Zviedrijā dzīvojoša latvieša. Tolaik Latvijā tas bija bērnu autiņos, bet te uz 3x3 atbraucis skaņu ierakstu profesionālis! Tā Armands aizrāvās – radās interese par filmām, videomateriāliem.

Kadrs no dokumentālās filmas *Trīsreiztrīs*.

PĀRDOMAS

Pašiem sava sudraba jaunava
jeb kam logo, kam ģerbonisIeva Rupenheite,
īpaši Radošajai Kuldīgai

Priecīgā ziņa, ka lielākā daļa kuldīdznieku nobalsojuši par līdzšinējā Kuldīgas ģerboņa turpmāku lietošanu, mani pārsteidza nesagatavotu, jo biju jau apbruņojusies vārdi kaujai par sudraba jaunavu sarkanā laukā ar lejuvērsto zobenu, bet nu vairs nav, par ko kauties. Un tomēr.

Latvijas pilsētu ģerboņu jeb, kā tos dēvē heraldikas speciālisti, *komunālo ģerboņu* lielākā daļa radās ap 1938. gadu

un vēlāk, 21. gs., tika pārstrādāti, papildināti un no jauna apstiprināti. Kuldīgas apriņķa ģerbonī, kas no 1925. līdz 1938. gadam bija arī Kuldīgas ģerbonis, trīs zivis, lai arī ir ieliktas, tomēr tiek uzskatītas par peldošām, nevis lecošām, bet pēdējās, protams, saistītas ar Ventas rumbu. Un zivju ģerboņos netrūkst, bet tāda sudraba Katrīna gan ir retums.

Heraldikas pasaule ir sena un brīnīšķīga. Ģerboņu aprakstos lietotā valoda reizēm ir komiska (kādas figūras apzīmējums ir *pālis*, vai jēdziens *atrauta vilka galva* nozīmē tikai to, ka attēlota galva), reizēm valdzinoša (kad tiek meklēti skaidrojumi un izcelsme tam vai citam tēlam). Un kur tad vēl t.s. runājošie ģerboņi, kuros attēlotās figūras vai lietas iekļauj ģerboņa īpašnieka uzvārda sakni, piemēram, Bēru dzimtai „sudraba laukā melns, ejošs lācis”.

Kuldīgas ģerbonim ir sena izcelsme – tas medaljona veidā (18. gs. sākuma darinājums) rotā Kuldīgas Sv. Katrīnas baznīcas dienvidu sienu pie augstzimušiem ļaudīm paredzētā ieejas portāla. Aleksandrijas Sv. Katrīnai par godu nosauktā baznīca, kas minēta jau 13. gs. un, neraugoties uz vairākkārtējiem ugunsgrēkiem un pārbūvēm, joprojām atrodas savā vietā, ir gana spēcīgs un pietiekams patriotisma balsts.

Kuldīgai un arī novadam ar savu sudraba jaunavu ir paveicies! Lieliskās krāsas – pelēks/sudrabs, sarkans un melns – ir iederīgas dažādu svētku rotā. Un nozīmīgā drošības sajūta, ko sniedz Sv. Katrīna, kas esot podnieku, neprecētu jaunavu, skolotāju, juristu, bibliotekāru, arhivāru, dzimavnieku, ratnieku, medmāsu, mirēju, filozofu, sekretāru un ādmiņu aizstāve? Zivis nevienu bibliotekāru nepasargātu. Tālab jau katoļu konfesijā ir tik bagātīgs daudzums dažādu svēto, lai ikvienas profesijas un kārtas pārstāvis justos aizstāvēts.

Par pilsētas mazo ģerboni kalpoja arī Katrīnas atribūts – moku rats, kas, par laimi, ir daudz glītāks un arī simboliski ietilpīgāks priekšmets nekā Limbažu patrona Labrenča moku rīks – cepamās restes.

Un ko var aizstāvēt tāds nieciņš kā pilsētas logo? Pilsētu logo kā tāda savveida mārketinga sērga 20. gs. 90. gados izplatījās visur Latvijā, pašpārliecināti nostumjot pie ratiem senākos pilsētu simbolus – ģerboņus. Lai arī Kuldīgas logo ir patīkami dzīvīgais tilta zīmējums, tomēr – kas tik nepareizs būtu ģerboņu dienišķajā lietojumā? Svētības taču nekad nevar būt par daudz.

* Imants Lancmanis. *Heraldika (Neputns, Rīga, 2007)*

APSKATS

Atklāt un atminēties

Katriona Luīze Rožlapa, mākslas zinātniece

Nepieklājīgi straujajā pasaules attīstības virpulī neviļus pieķeru sevi pie domas – kādēļ mēs tik alkaini tiecamies skatīt senu mākslu, saglabāt vēsturisku arhitektūru, lolot savu mantojumu. Bez vēstures nav nākotnes, un vēsturei pienāktos regulārs novērtējums, pārvērtējums un slavinājums. Pagātnes šarms aizrauj un ļauj apzināties, no kurienes esam nākuši. Tomēr kur ejam?

MĀKSLAS MUZEJS RĪGAS BIRŽA

Pasaulīgas vēsmas, īstena klasika un kultūru jaunatklāšana – šie izteikumi varētu raksturot divas izstādes mākslas muzejā *Rīgas birža*. Pastāvīgajā ekspozīcijā iemājojis izstāžu cikls *Āzijas mākslas stāsti*. Tas apskatāms līdz oktobra nogalei un vēltīts savdabīgai un izsmalcinātai lietišķajai mākslai – Ķīnas šņaucamās tabakas pudelītēm. Miniaturie objekti reprezentē Ķīnas mākslas tieksmi uz filigrānu izpildījumu, tostarp augstvērtīgo manieri, kā apieties ar dārgakmeņiem. Nelielā izstādē no jauna atklāj Ķīnas mākslas eleganci, kas netiek atmeta pat lietišķos objektos.

Savukārt Lielajā zālē, svinot muzeja jubileju, līdz 14. novembrim skatāma iespaidīga itāļu mākslinieku izstāde *Pašatklāsme. Tintoreto, Omars Galljāni, Lorenco Puljizi*. Tā tapusi sadarbībā ar Florences Ufici galeriju un Rīgas mākslas izstāžu scenā ir īpašs notikums. Šis projekts piedāvā jaunu skatījumu uz klasiku, nepakļaujoties *Rīgas biržas* klasiskākajai ievirzei. Izstādes centru veido izcilā mākslinieka Tintoreto glezna *Jauna vīrieša portrets*, taču pārējie darbi ir divu itāļu laikmetīgo mākslinieku Omara Galljāni un Lorenco Puljizi lielformāta darbi, kas īpaši veidoti Rīgas izstādei. Galvenā saikne ar vecmeistaru ir abu radošā rokraksta sakņošana itāļu glezniecības tradīcijās. Izstāde ir aizraujoša un interpretācijas raisoša, liekot prātā spekulēt par to, kāda būtu māksla tagad, ja Itālijas mākslas skolas senseno tradīciju un iespaidu nebūtu.

LATVIJAS NACIONĀLAIS MĀKSLAS MUZEJS

Muzejs raiti pošas nelielu mākslas izstāžu atvēršanai augšējās zālēs, bet tikmēr Lielajā zālē līdz pat jaunajam gadam iekārtota izstāde *Rīgas mākslinieku grupa – 100*. Šai grupai Latvijas vēsturē ir īpaša nozīme. Tie ir modernās mākslas celmlauži – Jāzeps Grosvalds, Jēkabs Kazaks, Oto un Uga Skulmes, Niklāvs Strunke, Romans Suta, Sigismunds Vidbergs un citas izcilas personības –, bez kuru klātbūtnes 20.–30. gadu Rīgas mākslas aina būtu krietni vien pliekanāka. Izstāde ataino gan grupas māksliniecisko attīstību un vides ietekmes, gan vēsmas no rietumiem, kas jaunos māksliniekus spēcīgi iespaidoja. Tā orientējas ne tikai uz visu grupu, bet arī uz tās spilgtajiem pārstāvjiem, īpaši izceļot J.Kazaku un viņa 125. dzimšanas dienu pagājušogad. Izstāde un pati autoru grupa iezīmē vēsturē sevišķu attīstības, neprātīgu jaunatklājumu un krāšņu notikumu posmu.

GRĀMATA

Neiespējamā misija –
ieteikt, kuru lasīt

Aija Kņaze, Pelču bibliotekāre

Bibliotēkā strādājot, sastopos ar tādu gaumju bagātību, ka vienu, to vienu rudenī iesakāmo grāmatu izvēlēties tik grūti! Es ilgi staigāju gar grāmatu plauktiem, kamēr atradu – to, ko vēlos izlasīt vēlreiz (un vēlreiz), jo, citējot autoru: „Katr izrunāts vārds, katra doma, katrs (ne) padarīts darbiņš tiek ierakstīts mūsu kopējā vēsturē, un nevienam nav zināms, kad un kā tas atspēlēties.”

Es nezinu, kā man tas atspēlēties, bet iesaku kādreizējā kinokritiķa, teātra zinātnieka Normunda Naumaņa grāmatu *Kultūrnieze* – publicistiku, kurā ir viņa skatījums uz mūsu kopīgo kultūrtelpu. Vienu no viņa sešām grāmatām, kas mums atstātas. Mantojumā.

Dabas dotais talants, kā viņš pats

ironiski teica, „dauzīt burtus” ir dziļi iesakņojies mūsu lasāmkultūrā, un grūti iedomāties, kāda būtu kultūras izpratne bez viņa literārajām esejām. Vismaz manai paaudzei noteikti.

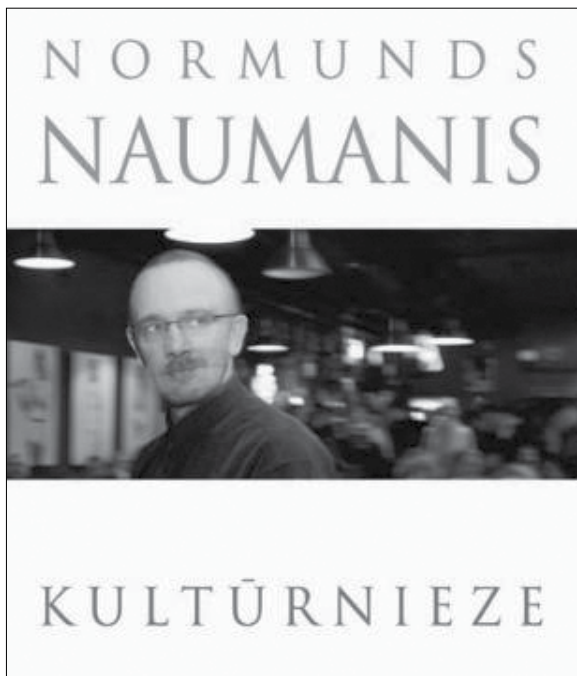
Nepārspējams savās intelekta mežģīnēs, kino un teātra recenzijās. Viņam bija interese par visu – no provinciāla teātra izrādes intirzājuma līdz Jozefa Boisa sociālajām esejām, un visā slēpjas galvenais – kultūra. Kultūra kā iespēja brīvi elpot, ļauties domu lidojumam un būt pāri mūžībai. Grāmatā iekļauts laiks no 1997. līdz 2007. Pagātne – to nezina, mēs nespējam saprast sevi šobrīd.

Ja neesat lasījuši, godīgi atzīstos: es jūs apskaužu. Kad vēl lasīt N.Naumani, ja ne tagad? Un lasot kaut kur zemapziņā piefiksēt: vajag izlasīt tos darbus, ko viņš

piemin. To, kas tekstā interpretēts, to autoru un lugu, ko viņš apraksta. Tā pat nav pasaule, bet Visums, ko viņš dāsni sniedz katram, kas ir ieinteresēts izziņāt, izjūtot apkārtējās pasaules neprātīgo skaistumu. Tā ir vēlme būt un radīt.

Grāmata izdota 2009. gadā. Lai tas jūs, lasītāji, nemulsina! *Kultūrnieze* ir pieejama bibliotēkās, sevišķi Pelču bibliotēkā – vidē, kur Pelčos dzīvojušais N.Naumanis ir tik jūtami blakus, ka, tikko sākusī strādāt kā jauna bibliotekāre, piedzīvoju neticami patiesu stāstu, gluži kā paša Normunda akvareļa teksta rakstītu. Bet tas lai paliek manās atmiņās.

Es novēlu jums, lasot N.Naumani, sajūst viņa prieka avotu – redzēt, dzirdēt un just kultūras izpausmes šajā mirklī. Apzināties esamības skaistumu.

IZSTĀDES

Kuldīgas novada muzejā līdz 28. novembrim.

Tētis fotogrāfē, meita glezno

Kuldīgas novada muzejā sastapsies tēva un meitas radošā aura – fotogrāfija un glezniecība. Kuldīdzniece Ella Kristovska-Mediņa ar tēti Imantu Kristovski no Laidu pagasta izveidojuši kopīgu izstādi.

„VIŅŠ PILNĪGI IEDEGĀS”

Tā bijusi tēva ideja, skaidro Ella. „Pirms gada muzejam bija konkurss *Kuldīga iedvesmo*. Man piedāvāja tajā piedalīties. Paštaigājais pa pilsētu un nofotografēju vienu no mīļākajām ielām. Mēģināju to pārvērst gleznā. Parādīju tētim. Viņš pilnīgi iedegās, ka es tā varētu atveidot viņa fotogrāfijas. Šie dabas skati ir gluži kā eksperiments – gleznot tā, lai rezultāts izskatītos dabisks.” Seit redzami darbi tapuši gada laikā.

„Cik tēti atceros, fotoaparāts viņam vienmēr līdzi,” saka Ella. Tas noderot arī darbā būvniecībā, bildējot objektus. Darbā aizņemto I.Kristovski neizdodas sazvānīt, tāpēc meita skaidro: viņš fotogrāfē ļoti sen, galvenokārt dabasskatus, un tēta vājība esot mākoņi.

AR OTĀM UN AUDUMU

Ella stāsta: „Sākumā tētis atsūtīja fotogrāfijas. Izvēlējos tās, kas mani uzrunā, kam redzu izpildi. Veikalā nopērku audeklu. To pasūtu Rīgā, un man kāds atved. Tad taisu darbu – mēģinu saprast toņus un gaismu. Kad fotogrāfiju uzliek uz ekrāna, darbs ir pavisam citādāks. Drukātās fotogrāfijas tapa dienu pirms izstādes iekārtošanas, tāpēc krāsas atšķiras, bet, no otras puses, –

lai ir citādākas! Ar zīmuli atsevišķiem darbiem skicēju, piemēram, ēkas – tur tomēr vajadzīgas līnijas. Krāsas pārku Kuldīgas *Pindzelē*. Gleznoju pārsvarā uz audekla ar akrila krāsām. Pamatā izmantotas otas, bet arī audums un citas lietas. Audumu saloka un mērcē krāsā, lai izpludinātu vai satonētu. Ģimenē laikam esmu vienīgā, kas šādi radoši izpaužas. Brāļi fotogrāfē, bet gleznoju vienīgā. Parasti gleznoju diezgan abstrakti – vairāk pēc izjūtām. Ļoti patīk spēlēties ar krāsām, bet patīk arī melnbaltie darbi.”

ZĪMĒJA TIK, CIK SKOLĀ

Ella izveidojusi savu zīmolu *EKM Design* un rada gleznas, arī kreklīņus un krūzītes ar mākslas darbu apdruku. „Bērniībā zīmēju tik, cik skolā. Mācījos tagadējā Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā. Zīmēšanas pulciņu vadīja skolotāja Juzefa Dzerkale. Viņa teica, ka man vajadzētu tajā darboties. Pāris reizi aizgāju. Uzreiz bija konkurss, kurā jāzīmē latviešu literārie tēli. Zīmēju Sprīdīti un Lienīti. Nezinu, kāpēc, bet galvas biju uzzīmējusi pa puslapu, bet visu pārējo – maziņu. Tas bija sākumskolā, un ar šo konkursu zīmēšana beidzās.

Gleznot sāku nesen – pirms gadiem četriem. Ar ģimeni bijām ekskursijā, palikām kādā viesu namā, kurā bija izliktas kanvas (foto uz audekla – red.). Dēls teica, ka viņš istabā tādu gribētu. Atbildēju, ka nav problēmu – uztaisīšu pati, bet, kad sāku strādāt, sapratu, ka tas nav tik vienkārši. Skatījos internetā un pamazām mācījos.”

Tēva fotogrāfijā un meitas gleznā *Restarts* – saulrieta košo krāsu toni vakara debesīs.

Jānis Siliņš, Dina Poriņa, Jāņa Siliņa foto

KALENDĀRS

KULDĪGAS NOVADĀ

Kuldīgas kultūras centrā 17.X 17.00 Valmieras drāmas teātra izrāde *Nākošpavasars*. 29.X 19.00 koncerts *Satikt Čaku*: J.Lūsēns, Z.Muktupāvels, J.Straziņš. 30.X 17.00 baroka opereteātra *Collegium Musicum Riga* opera *Orfejs*.

Kinozāle atsākusi darbu: 10.X 14.00, 12.X 17.50 un 20.00, 13.X 20.30, 14.X 16.40 – *Emilija*. Latvijas preses karaliene. 10.X 16.30, 13.X 17.20, 14.X 19.00 – *Nav laiks mirt*.

Mākslas namā un mākslinieku rezidencē 15.X–28.XI Kristapa Kalna un Sarmītes Māliņas izstāde.

Skrundas kultūras namā 20.X 16.00 animācijas filma *Dullā vista Turu*. 23.X 20.00 *Muzikantu saiets*. 30.X 18.00 Baibas Sīpenieces-Gavares izrāde *Vienreiz jau var*.

LIEPĀJĀ

Lielajā dzintarā 14.X 19.00 ģitārista Mārča Auziņa koncerts *Lielā plūsmā*. 15.X 19.00 *Maestro un Margarita Balanas*: čelliste Margarita Balanas, diriģents Andris Veismanis, Liepājas simfoniskais orķestris. 16.X 18.00 persiešu mūzika Šemirani ģimenes izpildījumā. 23.X 15.00 un 18.00 Baibas Sīpenieces-Gavares izrāde *Vienreiz jau var*. 24.X 15.00 *Carion Quintet* koncerts *Venēcijas karnevāls*. 29.X 19.00 (pirmizrāde), 31.X 18.00 un 17.XI 19.00 monologs *Tas arī viss* (galv. lomā Edgars Pujāts). 29.X 19.00 *Sonoras Vaices* mo-

noopera *Cilvēka balss*. Telefons. 30.X 19.00 *Starp sapņiem un nomodu*: akordeoniste Ksenija Sidorova. 31.X 16.00 koncerts *Es mīlu Tevi* Imanta Kalniņa 80. jubilejai (aktieri Agnese Budovska, Raimonds Celms, kori *Intis un Austrums*).

VENTSPILĪ

Olimpiskajā centrā 9.X 18.30 un 10.X 7.30 daijsslidošanas sacensības *Ventspils pērle*.

Koncertzālē Latvija 10.X 17.0 *Pēteris Vasks un domubiedri* – Latvijas Radio koris, pianists Reinis Zariņš. 16.X 18.00 *Ventspils kamerorķestra, jauktā kora Ventspils un solistu koncerts*. 20.–22.X 19.00 *Kammermūzikas dienas*: 20.X pianists Endijs Renemanis, vijolnieks Raimonds Ozols, čellists Ēriks Kiršfelds, sitaminstrumentālists Reinis Tomiņš, saksofoniste Daiga Solovjova; 21.X Kristīne Adamaite (ērģeles) un Ilona Meija (flauta); 22.X ķīniešu pianists Čens Džans, pianiste Elīna Bērtiņa, sitaminstrumentālisti Guntars Freibergs un Juris Āzers. 24.X 16.00 *Kontrabass un kameramūzika: Čehijas ainavas* – kontrabasists Oskars Bokanovs, pianists Rihards Plešanovs. 30.X 17.00 ērģelnieka Ričarda Hila pavadījums filmai *Operas spoks*.

Jūras vārtos 14.X 13.00 Latvijas Leļļu teātra izrāde *Arturs un Apaļā galda bruņinieki*. 18.X 19.00 *Zelta maskas galā* koncerts, L.Jākobsona baleta teātris. 19.X 19.00 Nacionālā teātra izrāde *Finlandizācija*.

Kuldīgas vecajā rātsnamā līdz 22. oktobrim

„Ideju man daudz – lai tik visas izadu!”

Rokdarbu izstāde Kuldīgas rātsnamā: mauči un linaines.

Alsungas rokdarbniece Dace Nasteviča.

Kuldīgas vecajā rātsnamā apskatāma alsundznieces Daces Nastevičas rokdarbu izstāde *Ceļš tālāk*.

Dace rokdarbus darina visu mūžu, bet pērlītes ada jau 40 gadus: „Ar tām sāku darboties tad, kad dziedāju kopā ar *Suitu sievām*. Dziedātājai Veronikai Porziņģei vienīgajai bija tērpi, arī mauči, kurus pati adījusi. Mauči mani ieinteresēja – sāku pētīt, kā tos taisa, un neviens nemācēja pateikt. Vienu rītu pamodos un mācēju uzadīt. Daudz ko esmu apguvusi bez neviena palīdzības.”

Izstādē apskatāmas sešas linaines, kuras rokdarbniece radījusi šogad; mauči ir gan šīgada, gan vecāki darinājumi. Tiem ir ieadīti pērlīšu rotājumi. Dace: „Uz adātām uzlieku vilnas diegu un pērlītes ieadu iekšā tā, ka nost nevar nokrist. Adījumi ir praktiski, mazgājami. Uz maučiem ir

dažnedažādi raksti, kas veidoti pēc cimdu rakstiem. Tāpat esmu ieadījusi visādas zīmes, citus ornamentus. Vienvārdsakot, spēlējos ar rakstiem. Mauči Latvijā ir ienācēji. Tie tiek vilkti pie tautas tērpiem, saskaņojot ar cimdu rakstu. Arī šie raksti jau mums nemaz nepieder – mēs tos tikai izmantojam.” Pirms sešiem gadiem Dace izdevusi grāmatu *Adīti mauči. Senā un modernā pērlīšu adīšanas tehnika. 115 ornamentu paraugi*. Tajā var uzzināt mauču nozīmi, lietojumu un redzēt viņas darbus. D.Nasteviča rada arī jostas un linaines ar pērlīšu ornamentiem: „Pērlītes uzšuj uz lina auduma, kas ir līdzīgs villainei. Ideju ir ļoti daudz – galvenais ir spēt tās visas izadīt. Man ļoti nepatīk pasūtījumi, ka kāds noteiktu, kādos rakstos un krāsās man adīt. Adu tikai sev pēc savām idejām.”

Amanda Gustovska, Daces Nastevičas arhīva un autore foto

IESPĒJA

25.X Kuldīgas studijā *M22* sākas astoņas nodarbības *Radošā siltumnīca skolas vecuma bērnu vecākiem* (angļu val.). Tās sniegs psiholoģisku atbalstu vecākiem, dos vairāk prieka izpausties, lai sevi pilnveidotu. Pirmdienās 18.00–21.15 tās vadīs Ieva Vītola-Lindkvista un Ole Lindkvists. Pieteikties līdz 18.X (visām nodarbībām): m22artspace@gmail.com.

REKLĀMA

30. OKTOBRIS | SESTDIENA | 19.00
LIELĀ ZĀLE

**KSENIJA SIDOROVA.
STARP SAPŅIEM
UN NOMODU**

BIĒTES: BILESUPARADIZE.LV
INFORMĀCIJA: LIELAISDZINTARS.LV